

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SOSYOPOLİTİK KONTROLÜN SOSYAL HİZMET EĞİTİMİ İLE
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ezgi ARSLAN

SOSYAL HİZMET ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Veli DUYAN

2015- ANKARA

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

SOSYOPOLİTİK KONTROLÜN SOSYAL HİZMET EĞİTİMİ İLE
İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Ezgi ARSLAN

SOSYAL HİZMET ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Prof. Dr. Veli DUYAN

2015- ANKARA

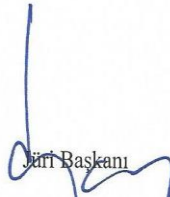
Kabul ve Onay

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü

Sosyal Hizmet Yüksek Lisans Programı

çerçevesinde yürütölmüş olan bu çalışma, aşağıdaki jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez savunma tarihi: 19/06/2015

Jüri Başkanı
Prof. Dr. Veli DUYAN
(Danışman)
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Elif GÖKÇEARSAN ÇİFCİ
Ankara Üniversitesi

Doç. Dr. Ercüment ERBAY
Hacettepe Üniversitesi

İÇİNDEKİLER

Kabul ve Onay	ii
İçindekiler	iii
Önsöz	v
Simgeler ve Kısaltmalar	vi
Çizelgeler	vii
1.GİRİŞ	1
1.1.Önem	5
1.2.Varsayımlar	6
1.3.Sınırlılıklar	6
1.4.Tanımlar	7
1.5.Sosyopolitik Kavramı	7
1.6.Sosyopolitik Gelişim	7
1.7.Sosyopolitik Gelişim Teorisi	10
1.8.Sosyopolitik Kontrol	11
1.9.Sosyopolitik Kontrolün Önemi	13
1.10. Psikolojik Güçlendirme	14
1.11.Algılanan Kontrol	19
1.12.Sosyal Bilişsel Teori	21
1.13.Planlı Davranış Teorisi	21
1.14.Aktivizm	22
1.15.Sosyopolitik Kontrol ve Sosyal Hizmet	24
1.16.Güçlendirme Yaklaşımı	25
1.17.Toplumla Sosyal Hizmet	27
2.GEREKÇE ve YÖNTEM	30
2.1.Araştırmanın Modeli	30
2.2. Veri Toplama Araçları	31
2.3. Soru Kâğıdı	31
2.4. Sosyopolitik Kontrol Ölçeği	31
2.5. Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinin Uyarlanması	32
2.6. Süre ve Olanaklar	33
2.7. Verilerin Çözümlemesi	33

3.BULGULAR	34
3.1.Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular	34
3.1.1.Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular	34
3.1.2.Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Bulgular	39
3.2.Öğrencilerin Politika Kontrolü ve Liderlik Yeterliliğine İlişkin Bulgular	42
4.TARTIŞMA	57
5.SONUÇ VE ÖNERİLER	64
ÖZET	72
SUMMARY	73
KAYNAKLAR	74
EKLER	79
EK 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu	79
EK 2. Soru Kağıdı	81
EK 3. Ölçek İzni	84
EK.4 Sosyopolitik Kontrol Ölçeği	85
EK 5. Kurum İzni Yazısı 1	86
EK 6. Kurum İzni Yazısı 2	87
EK 7. Etik Kurul İzni	88
ÖZGEÇMİŞ	89

ÖNSÖZ

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin sosyopolitik kontrol düzeylerinin belirlenmesi ve bu düzeyleri etkileyen değişkenlerin incelenmesi ve Türkçe literatüre yeni bir ölçek (Sosyopolitik Kontrol Ölçeği) katmak amacıyla yapılmıştır. Bu tez konusuna karar vermemde sosyopolitik kontrol konusunun sosyal hizmet ile çok yakından ilişkili olduğunu fark etmem ve bu alanda Türkiye’de çalışma bulunmamasıdır.

Tez çalışmamın ilk aşamasından son aşamasına kadar desteğinden, yönlendirmelerinden ve alandaki engin bilgisinden faydalandığım ve sosyal hizmeti öğrenmemde büyük katkıları olan danışmanım Prof. Dr. Veli Duyan’a teşekkür ederim. Akademik anlamda sosyal hizmeti tanımam ve öğrenmemde emekleri bulunan hocalarım Prof. Dr. Şengül Hablemitoğlu, Prof. Dr. Emine Özmete, Prof. Dr. Yasemin Özkan, Doç. Dr. Elif Gökçearslan Çiftçi, Doç. Dr. Eda Purutçuoğlu, Doç. Dr. Ayşe Sezen Serpen, Yrd. Doç. Dr. Filiz Yıldırım, Yrd. Doç. Dr. Melahat Demirbilek’e de ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmamın tüm süreçlerinde hiçbir sorumu cevaplamaktan yorulmayan sevgili arkadaşlarım ve meslektaşlarım Arş. Gör. Tuba Yüceer Kardeş ve Arş. Gör. Fulya Akgül Gök’e sabırlarından ve desteklerinden dolayı sonsuz teşekkürler. Birbirimize karşı hırslanmak yerine her zaman destek olarak birlikte yürüdüğümüz yolda desteklerini, moral aşılamlarını, motivasyon sağlamalarını, bilgi paylaşımlarını esirgemeyen ve stresli zamanları eğlenceli dakikalara da dönüştürebilen arkadaşlarım Arş. Gör. Erdinç Kalaycı, Arş. Gör. Necati Buğra Kuddaş, Arş. Gör. Rümeyza Akgün, Arş. Gör. Serdarhan Duru, Arş. Gör. Münnever Göker, Arş. Gör. Burcu Özdemir, Arş. Gör. Semih Sütçü, Arş. Gör. İrfan Doğan ve Arş. Gör. Deniz Yüksel’e de ayrıca teşekkür etmek istiyorum.

Kendimi bildim bileli ideallerinden vazgeçmeden insanlara dokunarak mesleğini yaparak bana her zaman rol model olan ve aslında sosyal hizmetin temel değer ve ilkelerini içselleştirmemi sağlayan sevgili babam Sosyal Hizmet Uzmanı İsmail Arslan’a ve desteğini her zaman hissettiğim ve hissedeceğim annem Meliha Arslan’a beni bu noktaya getirdikleri için binlerce teşekkürler.

Son olarak canım kardeşim Melis Arslan’a sadece var olduğu ve beni hep güldürdüğü için teşekkürler.

SİMGELER VE KISALTMALAR

SPKÖ	Sosyopolitik Kontrol Ölçeği
LY	Liderlik Yeterliliği
PK	Politika Kontrolü
SS	Standart Sapma
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
NASW	National Association of Social Workers (Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği)
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Paketi Veri Programı

ÇİZELGELER

Çizelge 3.1. Öğrencilerin Yaş Durumuna İlişkin Bulgular	34
Çizelge 3.2. Öğrencilerin Cinsiyet Durumuna İlişkin Bulgular	34
Çizelge 3.3. Öğrencilerin Kayıtlı Oldukları Bölümlere İlişkin Bulgular	35
Çizelge 3.4. Öğrencilerin Sınıflarına İlişkin Bulgular	35
Çizelge 3.6. Öğrencilerin Aylık Kişisel Gelirlerine İlişkin Bulgular	36
Çizelge 3.7. Öğrencilerin Sivil Toplum Örgütlerine (STK) Üyelik Durumlarına İlişkin Bulgular	37
Çizelge 3.8. Öğrencilerin Gönüllü Olarak Herhangi Bir Aktivite veya Organizasyonda Çalışma Durumuna İlişkin Bulgular	37
Çizelge 3.10. Öğrencilerin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına İlişkin Bulgular	38
Çizelge 3.11. Öğrencilerin Gerçekleşmiş Olan Son Seçimde Oy Kullanma Durumuna İlişkin Bulgular	38
Çizelge 3.13. Öğrencilerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Bulgular	39
Çizelge 3.14. Öğrencilerin Güncel Olayları ve Haberleri İnternet Üzerinden Takip Etme Alışkanlıklarına İlişkin Bulgular	39
Çizelge 3.15. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına İlişkin Bulgular	40
Çizelge 3.16. Öğrencilerin Annelerinin Son Mezun Olduğu Okula İlişkin Bulgular	40
Çizelge 3.17. Öğrencilerin Babalarının Son Mezun Olduğu Okula İlişkin Bulgular	41
Çizelge 3.18. Öğrencilerin Ailelerinin STK'lara Üyelik Durumlarına İlişkin Bulgular	41
Çizelge 3.20. Öğrencilerin Ailelerinin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına İlişkin Bulgular	42
Çizelge 3.22. Öğrencilerin Okumakta Oldukları Bölümlere Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolünden Aldıkları Puanlara Dair Bulgular	43

Çizelge 3.23. Öğrencilerin Okudukları Sınıflara Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına Dair Bulgular	44
Çizelge 3.24. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Alt Ölçeklerden Aldığı Puanlara İlişkin Bulgular	44
Çizelge 3.25. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	45
Çizelge 3.26. Öğrencilerin Yaşamlarının Büyük Bölümlerini Geçirdikleri Yerin Nüfuslarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	45
Çizelge 3.27. Öğrencilerin Kişisel Aylık Gelirlerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	46
Çizelge 3.28. Öğrencilerin STK Üyeliklerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına Dair Bulgular	46
Çizelge 3.29. Öğrencilerin Herhangi Bir Aktivite ve Organizasyonda Gönüllü Olarak Çalışmasına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	47
Çizelge 3.30. Öğrencilerin Herhangi Bir Siyasi Partiye Üyelik Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	48
Çizelge 3.31. Öğrencilerin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	48
Çizelge 3.32. Öğrencilerin Gerçekleşmiş Olan Son Seçimlerde Oy Kullanma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	49
Çizelge 3.33. Öğrencilerin Gerçekleşecek Olan Seçimlerde Oy Kullanma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	50
Çizelge 3.34. Öğrencilerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	50

Çizelge 3.35. Öğrencilerin Güncel Olayları ve Haberleri İnternet Üzerinden Takip Etme Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	51
Çizelge 3.36. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	52
Çizelge 3.37. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	52
Çizelge 3.38. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	53
Çizelge 3.39. Öğrencilerin Ailelerinin STK Üyelik Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	54
Çizelge 3.40. Öğrencilerin Ailelerinin Siyasi Parti Üyelik Durumuna Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	55
Çizelge 3.41. Ailelerinin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular	55

1. GİRİŞ

İnsan, biyo-psiko-sosyal yönleriyle değerlendirilen bir varlıktır. İnsan, hayatı boyunca bu yönlerinin etkileşimi içinde yaşar. İnsanın iyilik halinin sağlanması için biyolojik, psikolojik ve sosyal yönlerinin geliştirilmesi, güçlü ve yeterli hale gelmesi önemlidir. İnsanın bu üç temel yönü birbiri ile karşılıklı ilişki içerisinde olup aynı zamanda doğrudan ve dolaylı olarak birbirini etkilemektedir. Söz konusu ilişki ve etkileşimin yoksunluğu ya da yokluğu insanın sosyal yaşamına olumsuz yönde etki edebilmektedir. İnsanın iyilik hali ancak bütüncül bir yaklaşım ele alınarak sağlanabilir. Sosyal hizmet mesleğinin odağında da insanın tüm bu yönleriyle gelişmesi ve güçlenmesi yer almaktadır. Sosyal bir varlık olan insanın içinde yaşadığı mikro, mezzo ve makro sistemler, yani makro sistem açısından da genel olarak toplumun kendisi ve politik sistemlerle olan ilişkisi; insanın sosyal yönüne temel oluşturan biyolojik ve psikolojik yönü üzerine inşa edilmektedir.

Sosyal hizmet mesleğinin odağına aldığı yaklaşımlardan biri olan ekolojik yaklaşım; çevresi içinde birey anlayışını temel almaktadır. Bu anlayış sosyal ve politik çevre üzerinde yoğun olarak odaklanmakta ve birey ile bu çevre arasındaki karşılıklı etkileşimi vurgulamaktadır. Bu anlayışta kişi çevresindeki sistemlerle etkileşim halindedir. Buna göre bu yaklaşım; bireyin gelişimsel kapasitesi, sorunlarla baş edebilmesi ve sorunların çözümünde bu sosyal çevredeki sistemlerin araştırılması birinci odak olarak ele almaktadır. İkinci odak noktası ise bireyin bu sistemlerle olan etkileşimi, gereksinim duyulan kaynaklarla bağlantısı, hizmetler ve fırsatlarla olan ilişkisidir. Sosyal hizmetin odağına aldığı yukarıda kavramlar, sosyal hizmetin sosyopolitik alanla kesiştiği ve amaç olarak edindiği kavramlardır (Zastrow ve Kirst-Ashman, 1990, akt. Duyan, 2010).

İnsanın sosyal ve politik sistemlerle olan etkileşimi sonucunda ortaya sosyopolitik alan çıkmaktadır. Sosyopolitik alandaki sorunlar esasında bireyin hayatına bütün olarak etki eder. Sosyal hizmet mesleği insanların ve toplumların iyilik hallerini sağlama amacıyla insanların biyolojik, psikolojik ve sosyal açılardan güçlendirilmesini temel almaktadır. Bireylerin sosyopolitik alanda güçlendirilmesi, bireyin etrafında gelişen sosyal ve politik olay ve durumlara karşı ne kadar kontrolü

olduğuna veya ne kadar kontrolü olduğuna dair inancına bağlıdır. Bahsedilen bu kontrol ise sosyopolitik kontroldür.

Sosyopolitik kontrol; psikolojik güçlendirmenin en önemli bileşenlerinden biridir. Yüksek sosyopolitik kontrole sahip bireyler içinde yaşadıkları sosyal ve politik çevreye etkin olarak katılabilirler. Değişim yaratabileceklerine olan inançları yüksektir. Sosyopolitik açıdan güçlenmiş birey; çevresine, politik ve sosyal sistemlere karşı daha eleştirel bir bakış açısı kazanır.

Odak noktası bireylerin, ailelerin, grupların ve toplumun güçlendirilmesi ve iyilik hallerinin artırılması olan sosyal hizmetin ilke ve amaçları ile sosyopolitik kontrole sahip olmanın getirdiği olumlu sonuçlar birbiri ile örtüşmektedir. Özellikle dezavantajlı nüfus gruplarının gelişimi, güçlenmesi ve eleştirel bir bakış kazanması; bir bütün olarak toplumsal sistemlerin daha adil yönde değişmesine yardımcı olur. Zaten bu değişim, özünde insan ile ilgili olan sosyal hizmet mesleğinin de temel ilkelerinden biridir.

Toplumla sosyal hizmet müdahaleleri kapsamında yapılan çalışmalarda sosyal hizmet uzmanlarının çalıştıkları nüfus gruplarının sosyopolitik alanda etkin ve güç sahibi olması hedeflenir. Çünkü insanlar, sosyal ve politik çevrelerinden izole yaşayamazlar. Her insan içinde yaşadığı toplumun ve sosyal çevresinin sürekli etkileşimi içindedir. Aynı zamanda insan sürekli olarak toplumsal ve sosyal çevresini de etkiler. Sosyal ve politik çevresini ne oranda etkileyebileceğine dair inanç, yani sosyopolitik kontrol algısı; bireyin iyilik halini geliştirmesi, baş etme kapasitesini ve problem çözme becerilerini artırması için güdüleyici bir güçtür. Sosyal hizmet uzmanları, bu güdüleyici gücü etkin hale getirmeye çalışarak müracaatçılarına yol göstermektedirler. Bahsedilen yol gösterme süreci sosyal hizmet alanının en temel yöntemlerinden biri olan güçlendirme yaklaşımı ile ifade edilir.

Bireysel olarak güçlenen ve farkındalık kazanan bireyler, daha istenen ve daha adil bir toplumsal düzen ve politik sistemler oluşturmak için ortak çaba gösterebilir. Aktivizm ve sosyopolitik eylemler aracılığı ile güçlenmiş bireyler birlikte hareket etme çabası içindedirler. Bu ortak çaba ve birlikte hareket etme anlayışının ortaya çıkması noktasında ise sosyal hizmet mesleği devreye girer. Gerek toplumsal

örgütlenmeler, gerek eğitim çalışmaları ve gerekse bilinçlendirme programları ile sosyal hizmet uzmanları, müracaatçılarına yol gösterir veya gerektiği yerde liderlik ederler. Bu şekilde sosyal hizmet uzmanları toplumla çalışmalarını gerçekleştirirler.

İnsanın iyilik halinin artırılmasını kendisine ilke edinmiş bir disiplin olan sosyal hizmet; bahsedilen iyilik haline bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşır. Biyolojik, duygusal, bilişsel, ekolojik, sosyal ve politik tüm boyutları ile insanları değerlendiren ve insana yardım eden sosyal hizmetin sosyopolitik alandaki güçlendirme yaklaşımını kullanması mesleki bir etik sorumluluk olarak görülmelidir.

Toplumla sosyal hizmet bağlamında, bireylerin sosyopolitik alanda gelişmesi ve güç kazanması için sosyal hizmet müdahaleleri planlanır ve özelde bireylerin güçlendirilmesi ve genelde tüm toplumun güçlendirilmesi ile sosyal adalet ve insan onuru değerleri gerçekleştirilir.

Görüldüğü üzere sosyal hizmetin temel ilkeleri ve odağı çerçevesinde uygulamalarını gerçekleştirmesi sürecinde sosyopolitik gelişim, sosyopolitik kontrol, sosyopolitik güç algısı, psikolojik güçlendirme, aktivizm ve sosyal eylem kavramları ve bilgisi oldukça önemlidir. Etkili bir sosyal hizmet müdahalesi gerçekleştirmek isteyen sosyal hizmet uzmanlarının sosyopolitik alan bilgisine ve deneyimine sahip olmaları oldukça kritik bir öneme sahiptir.

Sosyopolitik kontrol ile ilgili olarak farklı disiplinlerde ve diğer ülkelerde birçok çalışma yapılmıştır. Sosyopolitik kontrolün dezavantajlı gruplar, aktivistler, gönüllü çalışanlar ve gençler ile ilgili çalışmalarda ele alındığı ve incelendiği görülmüştür. Sosyal hizmet bağlamında ise yabancı literatürde sosyopolitik kontrol ve politik katılım konuları incelenmiş ve ayrıca sosyal hizmet uzmanlarının politik katılımları ve mesleki derneklere üye olmaları ile ilgili çalışmalarda da sosyopolitik kontrole rastlanmıştır. Türkiye'deki literatüre baktığımızda güçlendirme, politik katılım ve sosyal hizmet bağlamında sosyopolitik kontrolün incelendiği çalışma bulunmamaktadır. Fakat sosyopolitik alan ve sosyopolitik kavramı siyaset ve politik bilimler kapsamında, kültürel çalışmalarda ele alınmıştır.

Bu bağlamda bu araştırmanın dört odak noktası bulunmaktadır. İlk olarak öğrencilerin sosyopolitik kontrol algılarının saptanabilmesi için bir ölçme aracına

ihtiyaç vardır. Türkçe literatürde bu tür bir ölçme aracı bulunmadığı için yurt dışında bulunan ve sosyopolitik kontrol algısını ölçmeye yarayan Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'ni Türkçeye kazandırılacaktır. Bu bağlamda araştırmanın ikincil odağı bu ölçek ile araştırma kapsamındaki üniversite öğrencilerinin sosyopolitik kontrol algılarının ölçülmesidir. Üçüncü odak ise ölçülerek tespit edilen sosyopolitik kontrol algısı seviyelerinin; sayısal bir bölüm olan ve sosyopolitik algıların nazaran daha az olmasının beklendiği Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencileri ile Sosyal Hizmet bölümü öğrencileri arasında değişip değişmediğini incelemektir. Dördüncü odak nokta ise araştırma kapsamındaki üniversite öğrencilerinin sosyopolitik kontrol düzeylerinin bazı değişkenler üzerinden incelenmesidir.

Bu araştırma ile sosyal hizmet eğitimi ve sosyopolitik kontrol arasındaki ilişkinin doğası ortaya çıkarılabilecektir. Elde edilen bulgular; sosyal hizmet eğitiminin öğrencilere sosyopolitik farkındalık ve kontrol kazandırması yönünde olumlu değişikliklere temel olabileceği düşünülmektedir. İleride gerçekleştirilecek müfredat değişikliklerinde sosyopolitik gelişim ve sosyopolitik kontrol olgularının dikkate alınmasına da bu çalışmanın yardımcı olabileceği öngörüsü bulunmaktadır.

Bu araştırmanın amacı Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinin (SPKÖ) Türkçeye uyarlama çalışmasının yapılması, sosyopolitik kontrolün sosyal hizmet eğitimi ile ilişkisinin ve üniversite öğrencilerinin sosyopolitik kontrol düzeylerinin bazı değişkenler üzerinden incelenmesidir. Bu çalışmada sosyopolitik kontrol düzeylerinin incelenmesinin nedeni sosyopolitik kontrole etki eden değişkenlerin ne olduğuna dair bir fikir edinmektir.

Bu genel amaç doğrultusunda çalışmada sosyopolitik kontrol ile;

- Yaş
- Cinsiyet
- Eğitim Durumu- düzeyi- bölümü
- Üniversiteye geldiği yer
- Aylık kendi geliri
- Sivil toplum kuruluşu üyeliği (Dernek, vakıf, öğrenci topluluğu vb)

- Gönüllü çalışmalara katılım
- Siyasi partilere üyelik ve aktif görev alma
- Ailenin ekonomik geliri
- Ailenin eğitim durumu
- Ailenin sivil toplum kuruluşu üyeliği
- Ailenin siyasi parti üyeliği ve aktif görev alması arasında bir ilişki olup olmadığı incelenerek bu değişkenlerin etkisi açıklanmaya çalışılacaktır.

1.1. Önem

Sosyopolitik kontrol; psikolojik güçlendirmenin en önemli bileşenlerinden biridir. Yüksek sosyopolitik kontrole sahip bireyler içinde yaşadıkları sosyal ve politik çevreye etkin olarak katılabilirler. Değişim yaratabileceklerine olan inançları yüksektir. Sosyopolitik açıdan güçlenmiş birey; çevresine, politik ve sosyal sistemlere karşı daha eleştirel bir bakış açısı kazanır. Odak noktası bireylerin, ailelerin, grupların ve toplumun güçlendirilmesi ve iyilik hallerinin artırılması olan sosyal hizmetin ilke ve amaçları ile sosyopolitik kontrole sahip olmanın getirdiği olumlu sonuçlar birbiri ile örtüşmektedir. Özellikle dezavantajlı nüfus gruplarının gelişimi, güçlenmesi ve eleştirel bir bakış kazanması; bir bütün olarak toplumsal sistemlerin daha adil yönde değişmesine yardımcı olur. Zaten bu değişim, özünde insan ile ilgili olan sosyal hizmet mesleğinin de temel ilkelerinden biridir. Bu nedenle sosyal hizmet eğitimi almakta olan öğrencilerin sosyopolitik farkındalıklarının ve kontrollerinin kritik bir önemi bulunmaktadır. Fakat bu farkındalık ve kontrolleri ortaya koyan herhangi bir çalışma veya araştırma ülkemizde bir eksikliklerdir.

Sosyal hizmet eğitiminin, sosyopolitik alana yönelik etkisinin incelenmesinin; eğitim ve daha faydalı sosyal hizmet uzmanları yetişmesi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle bu araştırma konusunun seçilmesinin bir diğer nedeni ise sosyal hizmet eğitiminin kalitesini ortaya koymak ve sosyopolitik gelişim açısından yapılabilecek çalışmalara ışık tutmaktır.

Sosyopolitik kontrolün belirlenebilmesi için kullanılan önemli bir ölçek olan ve yurtdışında geniş araştırmalar kapsamında kullanılan Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin de Türkçeye kazandırılması akademik açıdan yapılacak çalışmalara kolaylık ve değer katacaktır.

1.2. Varsayımlar

Lisans eğitimi almakta olan öğrencilerin, sosyopolitik kontrol düzeylerinin; sahip oldukları sosyo-demografik özelliklere ve almakta oldukları eğitime göre değiştiği ve araştırmaya katılan öğrencilerin soruları objektif olarak cevapladığı varsayılmaktadır.

1.3. Sınırlılıklar

- Bu araştırma; Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik 3. ve 4. Sınıf öğrencileri; Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırmanın veri toplama süreci Mart 2015 ile Haziran 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Özellikle 4.sınıf öğrencilerinin stajları nedeniyle sadece final ve vizelere gelmesi ve geri kalan zamanlarda staj uygulamalarında bulunmaları nedeniyle araştırmanın veri toplama süreci yukarıda belirtilen (Mart 2015 ile Haziran 2015) tarihleri kapsamaktadır.
- Araştırma üniversite öğrencileri ile sınırlıdır.
- Araştırma araştırmacı tarafından hazırlanan soru kâğıdı ve uyarlama çalışması yapılan Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinden elde edilen verilerle sınırlıdır.
- Araştırmanın tasarım ve uygulama aşamasında Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü öğrencileri de örnekleme dâhil edilmiş ve hatta veri toplama işlemi de gerçekleştirilmiştir. Fakat daha sonrasında evrak ve izin konularında sıkıntı yaşandığı ve araştırmaya izin verilmediği için Hacettepe öğrencileri örneklemden çıkarılmak zorunda kalmıştır.

1.4. Tanımlar

Öğrenci: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik 3. ve 4. Sınıf öğrencileri; Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü 3. ve 4. Sınıf öğrencileridir.

Sosyopolitik Kontrol: Uyarlama çalışması kapsamında geçerlilik ve güvenilirliği test edilmiş ve Türkçe'ye uyarlanmış Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin ortaya koyduğu verilerdir.

Sosyal Hizmet Eğitimi: Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümünde yürütülen müfredattır.

1.5. Sosyopolitik Kavramı

Sosyopolitik hem sosyal hem politik kavramlarını içermektedir. Kavram olarak ise sosyopolitik; sosyal ve politik faktörlerin bir araya gelmesine karşılık gelir (*Sociopolitical*, 2014). İnsan yaşamı içinde hem sosyal hem politik sistemlerle etkileşim içindedir. Tüm bu sistemler ve faktörler bireyin iyilik halini etkiler.

Sosyopolitik kavramı; psikoloji alanında psikopolitik kavramı (Fox, Prilleltensky ve Austin, 2012) ile eş anlamlı kullanılır (Voight, 2010). Fox, Prilleltensky ve Austin (2012) psikopolitik kavramını; psikolojik ve politik dinamiklerin birbirinden ayrılmaz doğasını açıklamak için kullanmışlardır. Bireyselliğin gelişimini toplumsal bağlamlardan ayrı ve benzer şekilde toplumsal bağlamları da bireyin psişik boyutlarını dikkate almadan açıklanamayacağına işaret ederler ve psikolojik ve toplumsal alan arasında işleyen bir kurama ihtiyaç olduğunu ifade ederler.

1.6. Sosyopolitik Gelişim

Sosyopolitik gelişim sosyal ve politik eylemleri desteleyen ve bu eylemlere yol açan psikolojik bir süreçtir (Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999). Sosyopolitik gelişim insanların, kendi hayatlarını anlama ve değiştirme kapasiteleri üzerinde

kontrol sağlama becerilerini artırır (Griffith, 2002). İnsanlar güçsüz olduklarında ve seçim yapabilme becerileri olmadığında ve diğer insanların kararlarına bağlı olarak yaşadıklarında artık kendi dünyalarını kontrol edemezler (Kieffer, 1984 akt. Griffith, 2002). Sosyopolitik gelişimin en önemli özelliklerinden biri; kişinin sosyal dünyaya adapte olmak yerine onu eleştirel olarak analiz etmesi ve ona meydan okumasıdır (Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999 akt. Griffith, 2002).

Sosyopolitik gelişim kişinin toplumsal statüsünü şekillendiren kültürel ve politik güçlere odaklanır. Sosyopolitik gelişim kişinin bilgi, analitik beceri, duygusal yetenekleri ve politik- sosyal sistemler içindeki eylem kapasitesini artırır (Watts, Williams ve Jagers, 2003). Sosyopolitik konuları tanımlamak, bu konuda eylemde bulunmak ve eleştirel bir anlayış kazanmak özellikle marjinal gruplar olmak üzere iyilik halinin anahtar bileşenlerinden biridir (Prilleltensky, 2003).

Sosyopolitik gelişim hem bir sonuç hem de bir süreç olarak anlaşılabilir (Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999). Süreç olarak özgür davranışların desteklenmesi ve gereken becerilerin kazanılması sürecidir.

Freire, sosyopolitik gelişimin bilişsel özelliklerini kendi geliştirdiği bir kavram olan vicdanileştirme (conscientization) ile açıklar (1990 akt. Griffith, 2002). Vicdanileştirme “sosyal, siyasi ve ekonomik çelişkileri kavramak ve gerçekliğin insanları ezen koşullarına karşı harekete geçmek için gereken öğrenme süreci anlamına gelir” (Freire, 2014). Vicdanileştirme süreci, insanların yaşamlarını etkileyen sosyoekonomik, politik ve kültürel koşulların ve aynı zamanda sosyal gerçeklikleri dönüştürme potansiyellerinin farkında olmaları için içgörü kazanmaları şeklinde işler (Prilleltensky, 1990). Diğer bir deyişle sosyopolitik gelişim; insanların hayatlarını etkileyen karmaşık faktörler konusunda ve yeni seviyelerde sosyopolitik farkındalık kazanmasına yardımcı olmak veya “dünyayı değiştirme” kapsamında baskı ve güç ilişkilerinin yeniden yapılandırılması becerisi olarak ifade edilebilir (Heaney, 1995).

İnsanların kendi gerçeklikleri hakkında öğrendikleri hem kendilerini hem de sosyal kimliklerini anlamalarına yardımcı olur (Griffith, 2002). İnsanlar, kendi kökleri ve tarihleri hakkında bir anlayış kazandıkları zaman geleceklerini nasıl

kontrol edebileceklerini anlarlar (Martin-Baro, 1994 akt. Griffith, 2002). Bu seviyedeki temel anlayış Freire'nin eleştirel farkındalık kavramına denk düşer. Eleştirel farkındalık baskı ve istenen maddi kaynakların eşitsiz dağılımına rağmen insanların kendilerini olumlu yönde tanımlamalarına yardım eder (Freire, 2014). İnsanlar güç, dağıtıcı adalet, eşitsiz kaynak dağılımı konularında anlayış geliştirdikçe eleştirel farkındalık sürecine başlamış olurlar (Griffith, 2002).

Watts ve Abdul-Adil; farkındalık süreci için 5 aşamalı bir model geliştirmişlerdir (Watts ve Abdul-Adil, 1994 akt. Griffith, 2002).

Bu model şu şekildedir:

1. Eleştirel Olmayan Aşama (Acritical): Adil bir dünyada yaşarız ve düşük statüdeki insanlar bunu hak ettiği için bu durumdadırlar.
2. Uyum Aşaması: Eşitsizlik vardır ama değişmez bir durumdur. Savaşçı, anti sosyal ve yerleşmeci stratejiler ile kişi kendini kurtarır ve sosyal ödüller kazanır.
3. Eleştirel Öncesi Aşama: Memnuniyet ve rahatlık insanların eşitsizlikleri düşünmesine yol açar.
4. Eleştirel Aşama: Eşitsizlik ve baskı sosyal ve tarihi kökenlerin analiz edilmesi ile anlaşılmaya başlar. Bazı kişiler bu eşitsizliğin adil olmadığını ve sosyal değişimin gerekli olduğunu düşünür.
5. Özgürleşme Aşaması: Baskı deneyimi ve farkındalığı sonunda açığa çıkar ve sosyal eylemlere, toplum gelişim çalışmalarına katılım hayatın önemli parçalarından biri haline gelir.

İlk aşamada kişi eşitsizliklerin farkında değildir ve ortamdaki sorunların baskı altında olanların suçu olduğunu düşünür. İkinci aşamada ise kişi eşitsizliği fark eder ama onunla yüzleşmez. Bunun yerine anti sosyal bazı yöntemlerle olası tüm fırsatları değerlendirerek ödüller kazanmaya çalışır. Üçüncü ve dördüncü aşamalarda yeni bir düşünüş tarzı ortaya çıkmaya başlar; bu eleştirel farkındalıktır. Kişi baskının ve eşitsizliği hayatta tutan tarihi, kültürel ve politik süreçlerin farkındadır. Son aşamada ise eylem veya sosyal koşulları geliştirmek ve baskıyı ortadan kaldırmak için güçlü

bir istek vardır. Sonunda kişi kendi çevresini dönüştürmek için aktif bir ajan haline gelir. Eleştirel farkındalık geliştirmek bilişsel bir yetenektir ve insanların hayatlarının kontrolünü kazanmalarına yardım eden güçlendirmenin bir formudur. Eyleme geçebilmek için insanlar öncelikle neler olduğunu (eleştirel farkındalık) anlamalı ve ardından değişim yaratabilmek için beceri kazanmalıdırlar (güçlendirme) (Griffith, 2002).

1.7. Sosyopolitik Gelişim Teorisi

Watts ve arkadaşları (Watts ve Flanagan, 2007; Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999; Watts, Williams ve Jagers, 2003); adaletsiz yapıları değiştirmek için eylemde bulunmak ve farkındalık kazanmak olarak tanımladıkları sosyopolitik gelişim kavramını ortaya çıkarmışlardır. Bu iki özellikli kavram; hem farkındalık hem de eylemi içermektedir.

Sosyopolitik farkındalık; kişinin yapısal fenomenlerin (yüksek kalite eğitim, sağlık hizmetleri, iş olanakları vb) hem bireysel hem de grup iyilik haline olan etkisinin farkında olmak ve gücün nasıl işlediğini anlamak ve adaletsiz sistemlere karşı kolektif eylem gerçekleştirmek anlamına gelir. Sosyopolitik eylemler; sivil eylemlerden politik anlamda ayrılır. Sosyopolitik eylemler; kişinin bir kamu politikası hakkında dilekçe yazması veya mahallesindeki bir sıkıntı için toplum organizasyonları düzenlemesi gibi eylemlerle uğraşmak anlamına gelir (Voight, 2010).

Sosyopolitik gelişim teorisi kişilerin eşitsizlikleri; grup üyelerinin yetersizliklerinden kaynaklı görmek yerine sosyal güçlerin dengesizliğinin bir sonucu olarak görmesini ve eylemde bulunmayı ortaya koyar (Watts ve diğ., 1999). Eylem ve düşünce karşılıklı olarak sosyopolitik gelişim sürecini etkiler. Eylem ve düşünmenin temelinde eleştirel farkındalık kavramı bulunmaktadır. Freire (2014)'e göre bireyler baskı, kaynakların eşitsiz dağılımı ve sosyal güçlerin dengesizliğinin üstesinden gelebilmek için tüm bunların nedenlerini eleştirel bir bakış ile anlamalıdırlar; ancak bunun sonucunda daha yetkin bir sosyal ve insani durum yaratmak için eylem ortaya çıkarabilirler. Freire, sosyopolitik gelişimin ve çevrenin ancak “dönüştürmek amacıyla dünya üzerinde düşünmek ve eylemde bulunmak” ile

gerçekleşebileceğini savunur (Freire, 2014). Örneğin kişi sosyal sorunlar hakkında daha eleştirel düşünmeye başladıkça, daha fazla eyleme geçme ihtimali olur ve daha fazla eyleme geçtikçe sosyal sorunlar konusunda daha derin bir anlayış kazanır. Bu süreç bazı etkenlerin yardımı ile de desteklenebilir. Bunlar aile etkisi, kurumsal (sosyal değişimle ilgili organizasyonlara katılmak vb.) etkiler ve gelişimsel özelliklerdir (kişilik gelişimi, role model alma, baskı karşısında yaşanan deneyimler vb) (Griffith, 2002; Watts ve diğ., 1999; Neblett, Philip, Cogburn ve Sellers, 2006).

Sosyopolitik gelişimin teorisinin yukarıda açıklanan bilişsel özelliklerine ek olarak ayrıca spirüel bir parçasının da olduğu savunulmaktadır. Eğitim, eleştirel düşünme, güçlendirme ve özgürleşme spirüel bağlamda daha büyük anlam kazanabilir. Kaynakların eşitsiz dağılımı ile daha azına sahip olan bireylerin, daha az insan olduklarına dair inançları spirüalite ile engellenebilir. Çünkü Tanrı, neye sahip olduklarına bakmaksızın insanları eşit yaratmıştır. Ayrıca spirüalite ile gelen ilahi amaç ve güç kavramları ile toplum içindeki bireylerin sadece kendi kişisel çıkarları için değil, aynı zamanda toplumun bütününün iyilik hali için çaba gösterilmesi gerektiği inancını doğurabilir (Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999; Watts). Spirüel dinamikler, sosyopolitik gelişim açısından bütünleştirici ve güdüleyici bir güç olarak görülebilir.

Sosyopolitik gelişim teorisi; kişilerin toplum içindeki statülerini şekillendiren politik, kültürel ve sosyal güçlerin anlaşılmasına çalışır. Bu teoriye göre sosyopolitik gelişim kişilerin bilgi, analitik ve duygusal beceri kazanması ve sosyal ve politik eylemler için kapasitesinin artırılması sürecidir (Watts, Williams ve Jagers, 2003).

Sağlıklı sosyopolitik gelişim ile bireyler sosyopolitik kontrole sahip olurlar. Bireylerin sosyopolitik alanda sahip oldukları kontrol veya kontrol algıları, bütüncül olarak iyilik hallerinin sağlaması açısından oldukça önemlidir.

1.8. Sosyopolitik Kontrol

Sosyopolitik kontrol; kişinin kendi sosyal çevresi etkileyebilme konusunda kendisinin sahip olduğu yer ile ilgili düşüncesinin/algısının bir ölçütüdür (Gulino, 1999).

Algılanan kontrol kişinin başarmayı arzuladığı hedefler için durumları etkileyebilme becerisi konusundaki inançlarını gösterir. Sosyopolitik alanda algılanan kontrol; kişinin davranışları ve eylemlerinin sivil veya politik alanda etki göstermesine dair inancıdır (Hackett ve Omoto, 2009).

Paulhus (1983) algılanan kontrolün kavramsal çerçevesini çizmiştir:

- 1- Sosyopolitik alan
- 2- Kişilerarası alan
- 3- Kişisel alan

Kişisel kontrol; sosyal olmayan çevre içinde kişinin kişisel başarıları konusundaki becerisi anlamına gelir. Örnek olarak kişinin atletik, entelektüel veya artistik becerileri verilebilir. Kişisel kontrol; kişinin iki kişilik veya küçük gruplar içindeki etkileşimleri hakkındaki becerisi anlamına gelir. Örnek olarak kişinin arkadaş edinme, destek verme veya diğerleri ile uyum içinde çalışabilme kapasitesi verilebilir. Sosyopolitik kontrol ise kişinin sosyal ve politik sistemler içindeki etkililiği ve becerileri anlamına gelir. Sivil veya sosyopolitik alanda, algılanan kontrol “sosyopolitik kontrol” olarak kavramsallaştırılmaktadır. Örneğin kişinin politik kararları etkileyebilme becerisi, insan gruplarına liderlik edebilme veya komşularını kontrol edebilmesi verebilir. (Paulhus, 1983; Zimmerman ve Zahniser, 1991). Sosyopolitik kontrol, kişinin sosyal ve politik sistemleri etkileyebilme amacıyla sahip olduğu kendi yetenek, yeterlilik ve etkililik algısıdır (Peterson ve diğ., 2006).

Düşük sosyopolitik kontrole sahip olan bireyler toplum yaşamına yabancılaşabilir, toplumsal kurumlara katılmak konusunda isteksiz olabilir veya yerel politik kararlara katılmama gibi özellikler gösterir. Yaşam döngüsüne göre bireylerin kontrol durumlarını ayırt etmek; çevre ve kişi uyumunu değerlendirmek ve alana özel davranış özelliklerini çalışırken araştırmacılara yardımcı olur. Örneğin dört kişilik bir aileye bakabilen bir kişi kendisini şehir meclisi kararlarına katılmak konusunda çekimser bulabilir. Bu kişinin kişilerarası kontrol seviyesi yüksek ve sosyopolitik

kontrol seviyesi düşük olabilir ve bunları bir arada değerlendiren bir yöntemle kişi hakkında yanlış bir değerlendirme ortaya çıkabilir (Zimmerman ve Zahniser, 1991).

Psikolojik güçlendirmenin en sık çalışılan parçaları sosyopolitik kontrol ölçeği ile ölçülebilen duyuşsal veya kişilerarası boyutlarıdır (Christens ve diğ., 2012). Psikometrik olarak sağlam bir sosyopolitik kontrol ölçeği kamu alanındaki ve güçlendirme teorisindeki algılanan kontrolün anlaşılması için oldukça faydalı olacaktır (Zimmerman ve Zahniser, 1991). Algılanan kontrolü ölçen ilk çalışmalardan biri Zimmerman ve Zahniser (1991)'e aittir. Çalışmalarında algılanan kontrolün alan odaklı yapısını test etmişlerdir ve sosyopolitik kontrolün psikolojik güçlendirmenin bir parçası olduğunu ortaya koymuşlardır. Psikolojik güçlendirme; kişilerin, kurumların ve toplumların kendi işleri üzerinde uzmanlık (ustalık) kazanma süreci olarak tanımlanır (Rappaport, 1987).

Araştırmalar göstermiştir ki sosyopolitik kontrol; olumlu gelişimsel sonuçlar ile korelasyon gösterir (Israel, Checkoway, Schulz ve Zimmerman, 1994); psikolojik stres ve riskli davranışlara karşı koruyucu bir faktördür (Peterson ve diğ., 2011; Zimmerman ve diğ., 1999) ve sosyal tutarlılık (Speer, Jackson ve Peterson, 2001) ve iyilik hali (Itzhaky ve York, 2000) sağlar.

1.9. Sosyopolitik Kontrolün Önemi

Sosyopolitik alan önemlidir çünkü insanlar yaşamını sosyal olarak tamamen izole halde geçirmezler. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri'nde 1980 yılında, 14 yaş üstündeki yetişkinlerden %25'i kar amacı gütmeyen kuruluşlarda gönüllü olmuştur (U.S. Bureau of Census, 1980 akt. Zimmerman ve Zahniser, 1991). Sosyopolitik alana dâhil olmak ayrıca bireylere sosyopolitik kontrol duygusu yaşatır. Sonuç olarak toplum kurum, organizasyon ve aktivitelerine katılmak sosyopolitik kontrol ile ilgilidir (Zimmerman ve Zahniser, 1991).

Sosyopolitik kontrolün daha ayrıntılı bir ölçütü ise topluma katılmanın getirdiği psikolojik yarar ve maliyetler ile toplum odaklı müdahalelerde bulunacak olan uygulayıcılara teorik bir çerçeve sunmasıdır. Alan odaklı sosyopolitik kontrol

ölçümü araştırmacıların toplum yaşamı ve vatandaş katılımı üzerine odaklanan araştırmalarına yardım eder (Zimmerman ve Zahniser, 1991).

Son olarak ise sosyopolitik kontrol psikolojik güçlendirme için kritik bir bileşen olabilir. Güçlenmiş bir birey kişisel yeterlilik, kontrol ve hayatını kontrol etmek için istek duyar. Güçlendirme teorisinin ana hatları içinde ruh sağlığı, topluma katılım ve doğal destek sistemleri bulunmaktadır (Rappaport, 1987).

Sosyopolitik kontrol, gençlerin gelişimi konusunda son yıllarda psikososyal uyum ile olan bağlantısından dolayı özellikle güçlendirme uygulamaları kapsamında önemi artan bir alan haline gelmiştir (Vieno, Lenzi, Canale, Santinello, 2014). Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çalışmalarda sosyopolitik kontrolün iyilik hali, öz güven, stres azaltma, psikolojik ve davranışsal sonuçlar gibi psikososyal ve davranışsal faktörler ile ilişkisinin oldukça önemli olduğu ortaya konmuştur (Ozer ve Schotland, 2010). Gençlerin güçlendirilmesi kapsamında; gençlerin sağlıklı yaşam stilleri oluşturması, gelişimsel olarak karşılaştıkları engellerin ortadan kaldırılması ile iyilik hallerinin arttırılması ve sağlıklı sosyal gelişim gösterebilmeleri için geliştirilen müdahalelerde sosyopolitik kontrol ve güçlendirme önemli yer tutmaya başlamıştır (Holden, Evans, Hinnant ve Messeri, 2005; Aldana, 2014; Vieno, Lenzi, Canale, Santinello, 2014; Ozer ve Schotland, 2010; Castillo-Montoya, 2013).

1.10. Psikolojik Güçlendirme

Tipik olarak güçlendirme kavramı kapasiteye ve etkili bir eylem için kapasite algısına ve bu algının yaratılmasına dayanır. Psikolojik güçlendirme ise bireysel seviyede güçlendirmedir. Daha geniş seviyede ise kişinin sistemleri anlaması ve değiştirmesine yönelik kapasitesini artıran bir süreçtir (Walts, Williams ve Jagers, 2003).

Güçlendirme genel olarak güç kazanma ve kişinin hayatının kalitesini etkileyen kaynaklar ve fırsatlar üzerinde kontrol sahibi olması olarak tanımlanır. Güçlendirme kavramı içinde içsel güç, kontrol, kendine güven, tercih, onurlu yaşam, haklarını savunma, özgürlük, kendi kararlarını verme, uyanış ve yeterlilik gibi konular

bulunmaktadır (Oladipo, 2009). Güçlendirme yaklaşımı hastalık karşısında iyilik halini; eksiklik karşısında bütünlüğü savunur (Zimmerman ve Warschausky, 1998).

Güçlendirme Rappaport'a (1987) göre kişi, kurum ve toplumların kendilerini ilgilendiren konular üzerinde ustalık kazanması sürecidir.

Güçlendirme seçim yapabilme ve eylem yapabilme özgürlüğüdür. Güçlendirme kişinin otoritesini ve hayatını etkileyen kaynak ve kararlar üzerinde kontrol kazanmasını geliştirir. İnsanlar gerçek bir tercih yaptıklarında hayatları üzerinde kontrol kazanırlar. Kişilerin kendilerinin belirlediği hedeflere ulaşmak için harekete geçmelerini sağlayacak şey güçlendirmedir (Zimmerman, 1995 akt. Oladipo, 2009).

Psikolojik güçlendirme; kişinin algılanan kontrol, rekabet ve hedef içselleştirmesi duygusu ile karakterize olan bir bilişsel durum olarak tanımlanabilir. Bu nedenle psikolojik güçlendirme çok-yönlü bir yapıya sahiptir. Psikolojik olarak güçlü olmak kişisel kontrol, proaktif yaklaşım ve sosyopolitik çevrenin anlaşılması (sosyal eylem bakış açısından ise toplumsal değişim, kapasite artırma ve kolektivizm ile bağlantılıdır) faktörlerinin olumlu bir şekilde bir araya gelmek demektir (Oladipo, 2009).

Araştırmacılara göre psikolojik güçlendirme ile aşağıdakilerin başarılmaları beklenir:

- 1- Maddi ve maddi olmayan kaynaklara ulaşma ve onları kontrol etme becerisi geliştirme ve karar verme süreçlerinde etkili olarak bu kaynakları kullanabilme becerisi geliştirme
- 2- Kişinin ilgi alanlarını iyi temsil eden çeşitli düzeylerde (aile içi, toplum, ulusal, küresel) karar verme süreçlerini etkileme becerisi geliştirmek (bu genelde kolektif eylem ile kolaylaşan bir eylemdir. Yerel kurumların desteği ile gerçekleşir).
- 3- Kişinin kimliğini keşfetmesine ve sonunda kendi tercihlerini yapmasına ve harekete geçmesine etki eden doğal baskılar ve baskın ideolojiler hakkında farkındalık kazanmak

4- Kişinin güvenle hareket edebilmesi için kişisel becerilerine güvenebilmesini sağlamak (Oladipo, 2009).

Psikolojik güçlendirmenin tercih edilmesi için bazı nedenler vardır. Bu nedenler:

- Beklenen sonuçları verememiş olan birçok ekonomik ve sosyal güçlendirme programları vardır. Bu başarısızlığın nedeni belki de bu programların insanların psikolojik iyilik hallerini göz ardı etmesinden kaynaklanmış olabilir.
- İnsan psikolojik bir varlıktır ve politikalar oluşturulurken direkt veya dolaylı olarak insanlar düşünülmelidir.
- Psikolojik güçlendirme olmadan iyi hükümet politikaları bile topluluklar tarafından yanlış tutum ve tavırlar ile bozulabilir.
- Gelişim sağlandıkça çoğunluk milli duygular edinecek ve ulusal gelişime kendini adayacaktır.

Kişiler psikolojik olarak güçlendikleri zaman tavır, biliş ve davranışlarda olumlu bir değer oryantasyonuna doğru değişim sağlanacaktır. Milli eylemler artacak, insanların arzularını ertelemesinin önüne geçilecek, öz güven gelişecek, öz etkililik artacak, bilinç ve psikolojik iyilik hali ortaya çıkacaktır. Tüm bu gelişmeler daha barışçıl ve gelişmiş bir toplum yaratacaktır (Oladipo, 2009).

Hükümetler farklı medya türleri aracılığıyla insanlara odaklı çalışmalıdır. Sivil toplum örgütleri insanlara doğru yönlendirme yapmalıdır ve topluluklara hitap eden toplum liderleri karar verme süreçlerine katılmalıdır. Ortalama bir vatandaş hükümetin, devlet parasını emdiğini düşünme eğilimindedir. Bu nedenle milli duyguları erir. İnsanlara tanıtılmadan yapılan ve insanları içermeyen programlar başarısız olacaktır. Çünkü insanlar, kendilerini içinde hissetmedikleri programlara destek olmayı düşünmezler. Psikolojik güçlendirme düşünülerek yapılan programlar devlet, vatandaşlar ve kurumlar arasındaki ilişkinin değişmesine yardımcı olacaktır (Oladipo, 2009)

Güçlendirme teorisi; kontrol algılarını, yaşama karşı proaktif yaklaşımı ve sosyopolitik çevrenin anlaşılmasını bir araya getirir (Cornell Empowerment Group, 1989 akt. Zimmerman ve Warschausky, 1998). Katılım ve kontrol; bireysel, kurumsal ve toplumsal seviyelerde güçlendirme teorisinin merkezidir. Kişisel kontrol algısı, amaçları başarmak için diğerleri ile yapılan katılım ve kişinin hayatının kontrolünü almasına engel olan faktörlerin farkındalığını kapsar (Zimmerman ve Warschausky, 1998).

Güçlendirme kontrol, kritik farkındalık ve katılım konuları ile ilgili olan sonuçlar ve süreçler anlamına gelmektedir (Perkins ve Zimmerman, 1995).

Zimmerman ve Warschausky'a (1998) göre güçlendirme süreci; kişilerin, kurumların ve toplumların kendilerini ilgilendiren konularda ustalık kazanmaları, çevreleri hakkında anlayış geliştirmeleri ve yaşamlarını etkileyen konularda karar verme süreçlerine katılım sürecidir. Bireylerin sosyopolitik çevrelerinin kontrolünü elde etmek için gereken becerileri geliştirmelerine veya kullanmalarına yardımcı olur.

Güçlendirmenin amacı insanlara, kurumlara ve toplumlara daha fazla özerk olma ve dış güçlerden bağımsız olma için yardım etmesidir (Zimmerman ve Warschausky, 1998). Güçlendirme süreci aynı zamanda kolektif öğrenme ve sosyopolitik çevreyi etkileme şansı sağlar. Uygun sosyal çevrenin anlaşılması önemli, kaynaklara ulaşmak daha önemli ve diğer insanlarla beraber amaçları başarmak için çalışmak ise en önemlisidir (Rappaport, 1987).

Psikolojik güçlendirme; kişinin sosyopolitik çevresini ve politik davranışlarını etkilemesi için gerekli olan beceri, bilgi ve kontrol duygusu ve motivasyonudur (Zimmerman, 1995). Psikolojik güçlendirme nüfus grubu ve bağlama göre değişebilen bir yapıya sahiptir. Psikolojik güçlendirme; intra(iç)kişisel, etkileşimsel ve davranışsal öğelere sahiptir (Zimmerman, 1995).

İntrapersonal bileşen kişinin kendisi hakkındaki düşüncesi ile ilgilidir ve alan odaklı algılanan kontrol, öz etkililik, kontrol motivasyonu ve algılanan rekabet ile bağlantılıdır. Öz yeterlilik ise kişinin istediği sonuçları elde etmek için sahip olduğunu beceri algılarıdır. Etkileşimsel bileşen, kişilerin sosyal çevreleri hakkında

ne düşündükleri ve kendilerini bu çevre içinde nasıl gördükleridir. Kişilerin sosyal ve politik sistemler üzerinde uzmanlık kazanmalarına yardımcı olan kişi ve çevre etkileşimlerini kapsar. Kişinin çevresi ile etkileşiminde gereken sorun çözme, karar verme ve sosyopolitik bağlamı anlama becerilerinin anlaşılmasının kazanılması da bu bileşene dâhildir. Kaynakların mobilize edilebilmesi becerisi etkileşimsel bileşenin esas noktasıdır çünkü çevresel ustalık kazandırır. Çevredeki faktörleri anlayan insanlar sosyopolitik çevrelerinde kontrol sağlama çabası gösterebilirler. Bu bileşen içinde karar verme, sorun çözme ve liderlik yetenekleri de vardır. Davranışsal bileşen, kişilerin toplum organizasyonlarına ve aktivitelerine katılım yoluyla politik ve sosyal çevrelerini etkileyebilmesini sağlayan özel eylemlere karşılık gelir. Bu bileşen aynı zamanda stresle başa çıkma ve değişime ayak uydurma gibi baş etme davranışlarını da kapsar (Zimmerman ve Warschausky, 1998).

Güçlendirme teorisi, araştırması ve müdahalesi bireysel iyilik halini daha geniş sosyal ve politik çevre ile bağlantılandırır. Teorik olarak bu yapı ruhsal sağlık ile ortak yardımı birleştirerek daha hassas bir toplum yaratmayı hedefler. Hastalık yerine iyilik hali, eksiklikler yerine bütünlük ve zayıflıklar yerine güçlü yönler odaklanmayı gerektirir (Perkins ve Zimmerman, 1995).

Güçlendirme; daha basitçe ise insanların hayatları üzerinde kontrol kazanması ve toplumsal yaşamlarında katılım elde etmeleri (Rappaport, 1987) veya çevreleri hakkında kritik bir anlayış kazanmaları sürecidir (Zimmerman, Israel, Schulz, Checkoway, 1992).

Güçlendirme süreci bireysel seviyede toplumsal organizasyonlara katılımdır. Kurumsal seviyede kolektif karar verme ve paylaşılan liderliktir. Toplum seviyesinde ise hükümet veya diğer kaynaklara ulaşmak için kolektif eylemler yapmaktır. Güçlendirme sonuçları ise güçlendirmenin işlevsel çıktılarıdır. Bireyler için bu sonuçlar algılanan kontrol ve kaynak mobilize becerisi ile ölçülebilir. Kurumlar için kurumsal ağlar ve kurumsal büyüme bir göstergedir. Toplumsal seviyede ise çoğulculuğun ortaya çıkması ve kaynakların ulaşılabilirliği bir gösterge olacaktır (Perkins ve Zimmerman, 1995).

1.11. Algılanan Kontrol

Kişisel kontrol, kişinin eylemleri sonucunda olumsuz sonuçlardan kaçınmak veya olumlu sonuçlar elde etmek için kullanacağı yetenek, kaynaklar veya fırsatlara sahip olma algısıdır (Thompson ve Schlehofer, bt) . Kontrol kavramı, psikolojik araştırmalar içinde en yaygın ve en sürekli alanlardan biri olmuştur. Kontrol yapılarının insan davranışı üzerine önemli bir etkisi olduğunu savunan birçok teori vardır. Bunlar öz etkililik (Bandura, 1977), Rotter (1966)'nın iç-dış kontrol odağı, kişisel nedensellik, etkili motivasyon ve algılanan kontrol teorileridir (deCharms, 1968; White, 1959; Thompson, 1981 akt. Thompson ve Schlehofer, bt) .

Algılanan kontrol; duygusal iyilik hali, azalmış psikolojik stres, stresle daha iyi başa çıkabilme, artmış performans, daha az acı ve ciddi davranış değişikliği yapabilme olasılığı ile ilişkilendirilmiştir (Thompson ve Spacapan, 1991 akt. (Thompson ve Schlehofer, bt).

Kişisel kontrol; hem kişinin eyleme geçebilme ve istenen sonuçları alabilme yeteneğine (algılanan kontrol) ve hem de sorunları çözebilmek veya stresle başa çıkabilmek için sergileyeceği davranışlara (kontrol stratejisi) olan inancı taşımak demektir. Kişisel kontrol birkaç nedenden dolayı sağlıklı davranışların göstergesidir. İlk olarak bireyler, davranış değişikliğine karar vermek için kendilerini etkin hissetmelidir. Eğer kişi kendinde sigarayı bırakacak gücü olmadığını düşünüyorsa, denemez bile. İkinci olarak ise araştırmalara göre insanlar, etkili bir eylem olmasına rağmen içinde bulunduğu durum karşısında çaresizlik hissediyorsa denemeye çaba göstermez (Seligman, 1975 akt Thompson ve Schlehofer, bt). Bu nedenle düşük kişisel kontrol kişinin kayıtsızlık göstermesine neden olur. Kontrolün bir türü olan kişinin kendi eylemleri üzerinde olan kontrolü ise değişim için önemli bir rol oynar. Son olarak ise kişinin kontrole yönelik tercih ve istekleri kararlarını etkileyebilir. Kontrol için isteği bulunan kişi değişim için daha hevesliyen kontrol isteği az olan kişi daha pasif bir tutum takınabilir (Thompson ve Schlehofer, bt).

Algılanan kontrol, kişinin istenen sonuçları elde etmek için harekete geçebilme algısıdır. İki bileşeni vardır; kontrol odağı (Rotter, 1966) ve öz etkililik (Bandura, 1977). Kontrol odağına göre kişi iyi sonuçlar olmak ve kötülerden kaçınmak için

kendi eylemlerini kullanır (iç kontrol); fakat bazıları ise sonuçların iyi veya kötü olmasını dışsal bazı faktörlere bağlar (dış kontrol). Kontrol odağı, kişisel kontrol olarak tek başına eylem için yeterli değildir. Eylemin başarılı olması için kişinin güvene ihtiyacı vardır (Rotter, 1966).

Öz etkililik teorisine göre kişi etkili tepkiler ortaya çıkarmak için kendi yeterlilik ve yeteneklerini kullanır. Öz etkililik, istenen hedeflere ulaşmak için kişinin bir davranışı ne kadar iyi performans ettiği konusundaki değerlendirmeyi gösterir. Öz etkililik insanların uğraştığı aktiviteleri, hedeflerini başarmak için ne kadar çaba gösterdiğini ve zorluklar karşısında ne kadar dirençli olabildiğini gösterir. Ama bireyler eylemi başlatmak için kontrol konusunda motive olmalıdır (Bandura, 1977).

Algılanan öz etkililik “kişinin kendi işlevsellik düzeyi ve yaşamlarını etkileyen olaylar üzerinde kontrol sağlayabilme yeteneğine olan inançlarını” yansıtır. Etkililik beklentisi ayrıca “belirli sonuçları elde etmek için kişinin bir davranışı başarılı bir şekilde sergileyebileceğine olan inanç” olarak da tanımlanır. Buradan da anlaşılabilir gibi öz etkililik, aslında kişinin sonuçlar üzerinde değil direkt olarak davranışı gösterebilme potansiyeli üzerindeki kontrolüdür (Bandura, 1991).

White, etkili motivasyon (effectance motivation) kavramını ortaya atmıştır. Şuan ki becerilerinin ötesinde zor bir görevi tamamladığımız zaman devam etmek için güdüleniriz. Bu şekildeki motivasyona “etkili motivasyon” denir. Motivasyon içsel veya dışsal olmak zorunda değildir ama motivasyon başarılı bir zor görevin etkisinden dolayı ortaya çıkar. Etkili motivasyondan dolayı ortaya çıkan davranış doğrudur, seçicidir ve tutarlıdır çünkü içsel bir çevreyi etkileme ihtiyacını tatmin eder (White, 1959 akt. Zimmerman ve Zahniser, 1991).

Kişideki algılanan kontrol; kişi genel olarak kişisel eylemlerinin sonuçları etkilediğini (iç kontrol odağı) ve kişisel yetenekleri ile bu eylemleri gerçekleştirebileceğine inandığı (öz etkililik) zaman ortaya çıkar. Bu nedenle algılanan kontrol iki bileşene indirgenebilir. Bu bileşenler; “*kişinin verebileceği etkili tepkiler vardır ve ben bunları harekete geçirebilirim*” ya da “*istediğimi almak için*

ben eylemde bulunabilirim” cümleleri ile ifade edilebilir (Thompson ve Schlehofer, bt).

Algılanan kontrolün kavramsallaştırılmasında kullanılan bazı teori ve yaklaşımlar bulunmaktadır. Aşağıda bunlar hakkında bilgi verilecektir.

1.12. Sosyal Bilişsel Teori

Sosyal Bilişsel Teori (Bandura, 1986) sosyal öğrenme teorisinin bir uzantısıdır. Kişi davranışlarını diğerlerini gözlemleyerek ve benzer davranışlardan ötürü ödül ve ceza olarak öğrenir. Bu teoride kişisel düzenleyici sistemler veya içsel kontroller kişinin davranışsal kararlarında rol oynadığı savunulur. Bandura (1986)’ ya göre kişisel düzenleyiciler, kişinin davranışları üzerinde etki gösterir. Bu modelde kişinin kişisel düzenleyici sistemlerini kullanabilmesi şu iki kavramın varlığına bağlıdır; öz etkililik ve tepki etkililiği. Bu iki kavram algılanan kontrolün yapısı içindedir. Öz etkililik kişinin belirli bir davranışı gösterebilmeye olan inancıdır (örneğin kondom kullanmak). Tepki etkililiği ise bahsedilen davranışın istenen sonuçları vereceğine dair sahip olunan inançtır (örneğin kondom kullanıldığında istenmeyen gebelik engellenir) (Thompson ve Schlehofer, bt).

1.13. Planlı Davranış Teorisi

İnsan eylemlerini araştırmada kullanılan en popüler ve etkili kavramsal çerçevelerden biri planlı davranış teorisidir. Bu teoriye göre insan davranışı üç kavram rehberliğinde ortaya çıkar. Bunlar;

- (1) Davranışın olası sonuçlarına veya etkilerine olan inançlar (davranışsal inançlar); davranışa karşı istenen veya istenmeyen tutumlar yaratma,
- (2) Diğer insanların normatif (kuralcı, normal) beklentilerine olan inançlar (normatif inançlar); sosyal baskı sonucunda ortaya çıkar, sübjektif normlar,
- (3) Davranışı engelleyecek veya sürdürecekt faktörlerin varlığına olan inançlar (kontrol inancı); algılanan davranışsal kontrol, bir davranışı göstermenin kolaylığı veya zorluğu algısıdır.

Planlı davranış teorisi, mantıklı eylem teorisinden ortaya çıkmıştır. Mantıklı eylem teorisine göre ise çoğu sosyal davranış; iradesel kontrolün etkisi altındadır ve sadece niyetlerden tahmin edilebilir (Fishbein ve Ajzen, 1975 akt. Ajzen, 2002).

Planlı davranış teorisinde algılanan davranışsal kontrol, gerçek davranışsal kontrolün bir vekili olarak görülür. Teorinin, sağlıklı davranışları göstermeyi tahmin etmede başarılı olduğu kanıtlanmıştır (Ajzen, 1991).

Davranışa karşı tutum, sübjektif normlar ve algılanan davranışsal kontrol; davranış niyetini ortaya çıkarır. Davranış üzerine yeterli gerçek kontrol sağlandığında ise kişinin o davranışı göstermesi beklenir. Bu nedenle niyet, davranışın temeli olarak görülür. Fakat çoğu davranış uygulaması zor olduğundan iradesel kontrolü sınırlayabileceği için niyete ek olarak algılanan davranışsal kontrol de azımsanamayacak önemdedir. Yüksek seviyelerdeki algılanan kontrol, kişinin davranış gösterme niyetini güçlendirir ve çaba ve sebatını artırır. Bu nedenle algılanan davranışsal kontrol, niyet üzerindeki etkisiyle davranışları etkileyebilir (Ajzen, 2002).

1.14. Aktivizm

Aktivizm bir amaç uğruna geleneksel veya rutinin dışına çıkan eylemlerde bulunmak şeklinde tanımlanır. Bu eylemler kapı kapı dolaşp imza toplamak, alternatif radyo programları hazırlamak ve açık oturumlar düzenlemek gibi eylemler olabilir. Bahsedilen amaç ise kadın hakları, baskı karşıtlığı veya dünya barışı olabilir. Aktivizm tarih boyunca her türlü politik sistem içinde var olmuştur (Martin, 2007).

Kök ve Tekerek (2012)'ye göre demokratik toplumlarda toplumsal sorunları ifade etmek, sorunlara yönelik bazı taleplerin ve çözüm yollarının ortaya çıkarılması ve bunların kamusal alanda tartışılması taşımak sosyal hareketler aracılığıyla gerçekleşmektedir. *“Sosyal hareketler, sıradan insanların toplumu bazı açılardan değiştirmek için bilinçli, planlı ve sürekli çabaları olarak tanımlanmaktadır”* (Goodwin ve Jasper, 2009 akt. Kök ve Tekerek, 2012).

Bahsedilen aktivizm eylemlerinin ve sosyal hareketlerin ortaya çıkmasında sosyopolitik kontrolün büyük bir etkisi olduğu düşünülebilir. Politik aktivistler, kendi

yaşam olaylarında kontrole sahip olduklarını düşünmektedir çünkü amaçlarını sosyopolitik alanda gerçekleştirebilmektedirler (Paulhus, 1983).

Aktivist, diğer insanlarla stratejik olarak birlikte hareket eden ve paylaşılan değerler ışığında daha adil bir toplum yaratmak için çalışan kişidir (Watts, Williams ve Jager, 2003). Aktivistler toplumun veya bazı kurumların işleyişlerinin değişmesi veya daha genel anlamda yeni toplumsal yapılar ve kurumların ortaya çıkışını hedeflerler. Bu hedeflerin gerçekleşebilmesi için politik katılım, kamuoyu baskısı oluşturma, sosyal değişim için organizasyonlar kurma gibi yöntemler kullanmaktadır. Bu yöntemleri kullanabilmek için belirli bir bilgi ve beceri kapasitesine sahip olmak gerekir. Bu nedenle aktivizm, bu kapasiteye sahip olunması için toplum organizasyonları yoluyla eğitim, bilinçlendirme ve örgütlenme faaliyetleri yürütür. Tüm bu bahsedilen aktivizm eylemlerinin ve hedeflerinin gerçekleşebilmesi toplum içindeki bireylerin sosyopolitik gelişimlerine ve farkındalıklarına bağlıdır (Watts, Williams ve Jager, 2003; Watts, Griffith ve Abdul-Adil, 1999).

Paulhus (1983) sosyopolitik kontrolün diğer kontrol çeşitlerinden ayrı olarak değerlendirilmesinin politik duruş ve aktivizm konusunda yapılacak olan ölçümlerdeki karmaşayı ortadan kaldıracığını düşünmektedir. Bahsedilen karmaşa bazı araştırmalarda aktivistlerin dış kontrol odağına sahip; bazı diğer araştırmalarda ise iç kontrol odağına sahip olarak ortaya çıkmalarından kaynaklanmaktadır (Rotter'ın iç-dış kontrol odağı ölçeği). Paulhus'un 1983 yılında geliştirdiği sosyopolitik kontrol ölçeğine göre iç kontrol odağına sahip bireyler; oy kullanma, öğrenci eylemlerine katılma, boykot etme ve politikacılara mektup yazma gibi aktivizm eylemleri ile pozitif korelasyon göstermişlerdir.

Sosyopolitik kontrol genel olarak iki boyutlu olarak ele alınır. Bu boyutlar liderlik yeterliliği (örneğin bir topluluk önünde konuşma yapmak) ve politika kontrolüdür (örneğin toplum liderleri tarafından dinlendiğini konusundaki kişinin algısı) (Vieno, Lenzi, Canale ve Santinello, 2014). Zimmerman ve Zahniser'in (1991) geliştirdiği Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'ni kullanan bir çalışmada (Rollero, 2009) politik aktivistler, aktivist olmayan bireylere göre daha yüksek oranda politik kontrol puanı almışlardır. Aynı çalışmada liderlik puanı açısından ise seçim

danışmanları, aktivist olmayan bireylere göre daha yüksek puanlar almışlardır. Alan ile ilgili literatürle uyumlu olarak sosyopolitik kontrol ile aktivizm arasında önemli psikolojik korelasyon bulunmuştur (Rollero, 2009).

Sosyal hizmet uzmanlık alanı (birey, grup, aile, toplum) ve sosyal hizmet uzmanlarının geçmiş karakteristikleri (ırk, cinsiyet, din veya siyasal eğilim) arasındaki farklar, sosyal hizmet uzmanlarının aktivizm konusundaki etkinliklerini önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle sosyal hizmet daha çok adalet ve sürdürülebilirlik odaklı çalışmalı ve kendini sosyal değişime adanmış aktivist öğrenci grupları kurmaya çalışmalıdır (Gulino, 1999).

1.15. Sosyopolitik Kontrol ve Sosyal Hizmet

Sosyal hizmet, sosyal işlevselliği artırmak, kapasiteyi yenilemek, güçlendirmek ve özlenen amaçlara uygun toplumsal koşulları yaratmak üzere bireylere, gruplara, ailelere ve topluluklara yardımı kapsayan mesleki bir çalışmadır (Barker, 2003 akt. Zastrow, 2013).

Sosyal hizmet mesleğinin odağında birey, çevre, işlevsellik ve güçlendirme gibi ilkeler bulunmaktadır (Duyan, 2010). Özellikle çevresi içinde birey odağı (Sheafor ve Horesji, 2014); her bir insanı çevresel koşulları içinde değerlendirmenin önemini ortaya koymaktadır. Sosyal hizmet mesleğinin çevresi içinde birey odağı; sosyal hizmet uzmanlarının bireyi her boyutta değerlendirmesini gerektirmektedir. Bu boyutlar biyolojik, entelektüel, duygusal, sosyal, ailesel, tinsel, ekonomik, toplumsal olarak sıralanabilir (Sheafor ve Horesji, 2014).

İnsanın çevresi denildiği zaman sosyal çevresi ve politik çevresi anlaşılmalıdır. İnsan, kişisel özellikleri ile beraber bu iki çevrenin etkileşimi içinde yaşamaktadır. Bir bireyin çevresi; sosyal politika ve programların, sosyal refah sisteminin uygulamalarının etkisi ile şekillenir (Sheafor ve Horesji, 2014). Bu odak noktası sosyopolitik alan ile sosyal hizmetin kesiştiği ve bütünleştiği noktadır. Sosyal hizmet; bireyi sosyopolitik çevresi ile değerlendirir.

Daha önceki bölümlerde belirtildiği gibi sosyopolitik alanda algılanan kontrol; kişinin davranışları ve eylemlerinin sivil veya politik alanda etki göstermesine dair

inancıdır (Hackett ve Omoto, 2009) ve sosyopolitik kontrol, kişinin sosyal ve politik sistemleri etkileyebilme amacıyla sahip olduğu kendi yetenek, yeterlilik ve etkililik algısıdır (Peterson ve diğ., 2006). Sosyal hizmet bağlamında sosyopolitik kontrol; özellikle dezavantajlı grupların güçlendirilmesi konusunda önemli rol oynar. Sosyoekonomik koşullar ve sosyal politikaların getirdiği olumsuzluklar nedeniyle dezavantajlı hale gelmiş olan grupların; sosyal ve politik sistemleri etkileyebilme konusunda sahip olduğu inançlar; bu grupların iyilik halleri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir (Voight, 2010). Sosyopolitik eylemler yoluyla içinde yaşadığı sosyopolitik alanı dönüştürebileceğine dair inanca sahip olan birey güçlenmiş olacaktır. Sosyal hizmetin de bu gruplarla çalışırken temel hedeflerinden biri budur (Zastrow, 2013).

1.16. Güçlendirme Yaklaşımı

İnsani hizmetler alanında güçlendirme uygulamaları dezavantajlı nüfus grupları için daha etkili ve duyarlı hizmetlerin geliştirilmesi çabaları açısından önemli hale gelmiştir. Bu güçlendirme uygulamalarının temel çıkış noktası; birçok kişisel ve sosyal sorunun ortaya çıkması ve devam etmesinde güçsüzlük durumunun bir etken olmasıdır. Bahsedilen bu sorunların eleştirel farkındalık, kolektif ve öz etkililik algısının geliştirilmesi ve kişisel, kişilerarası ve sosyopolitik beceriler kazanılması yoluyla çözülebileceği genel kabul görmektedir (Gutierrez, GlenMaye ve DeLois, 1995).

Sosyal hizmet mesleği de uygulamalarında güçlendirme yaklaşımını kullanan bir insanlara hizmet mesleğidir. Ayrıca sosyal hizmet, güçlendirme yaklaşımına ek olarak sistem kuramı ve ekolojik yaklaşımı da kullanmaktadır. Sosyopolitik kontrol, psikolojik güçlendirmenin önemli bir parçası (Rappaport, 1987) olduğu için bu bölümde sosyal hizmetin güçlendirme yaklaşımı bağlamına değinilecektir.

Güçlendirme Barker’a göre; “bireylerin, ailelerin, grupların ve toplumun sahip oldukları kişisel, kişilerarası, sosyoekonomik ve politik gücü artırmaları için yardım etme sürecidir” (Barker, 1999 akt. Duyan, 2010). Sosyal hizmet mesleğinin uygulamalarında kullandığı güçlendirme yaklaşımı; insanların, örgütlerin veya toplumların kendi yaşamları üzerinde kontrol kazanmalarına yardım eder (Anuradha,

2004). Sosyopolitik alanda kazanılan kontrol de bu bağlamda güçlendiricidir ve sosyal hizmetin güçlendirme yaklaşımı çerçevesinde önemli yer tutmaktadır. Benzer şekilde sosyal hizmet alanındaki güçlendirme uygulamaları çerçevesinde temel amaç, müracaatçıların ve/veya toplumun güçlerini arttırarak yaşadıkları sorunları çözmek veya durumlarını iyileştirmek adına eyleme geçmelerinin sağlanmasıdır (Gutierrez, GlenMaye ve DeLois, 1995). Sosyopolitik kontrol, bireylerin eyleme geçmelerini kolaylaştırır.

Sosyal hizmette güçlendirmenin kişisel, kişilerarası ve sosyopolitik olmak üzere üç alt boyutu bulunmaktadır. Bunlar; kişisel güç, kişilerarası güç ve sosyopolitik güçtür (Miley, O'Melia ve DuBois, 1998 akt. Duyan, 2010). Sosyal hizmet uzmanı, müracaatçıları ile bu üç alanda güç kazanmaları yönünde çalışmalar yapar. Yukarıdaki bölümlerde açıklanan sosyopolitik kontrol; psikolojik güçlendirmenin en kritik bileşenlerinden biridir. Sosyal hizmet mesleğinin görevi genel olarak tüm müracaatçıları ve özel olarak ise dezavantajlı grupları güçlendirmektir (Zastrow ve Kirst-Ashman, 2014). Son yıllarda gençlerin gelişimine yönelik çalışmalar, marjinal gruptaki gençleri kendi toplumlarının sosyopolitik yaşamına katmaya yönelik olmuştur. Gençlerin olumlu yönde gelişmelerinin önünde çoklu ve ekolojik engeller bulunmaktadır. Direkt olarak sosyal ve politik konularla ilgilerini sağlayarak onların bu engelleri aşmaları ve bireysel ve toplumsal seviyelerde başarı kazanabilmeleri hedeflenmektedir (Voight, 2010). Bahsedilen hedef, gençlerin sosyopolitik kontrol geliştirmeleri ve buna bağlı olarak güçlendirilmelidir.

Sosyopolitik kontrolün psikolojik güçlendirmenin bir parçası olduğu araştırmalar ile ortaya konmuştur (Zimmerman ve Zahniser, 1991). Sosyal hizmette kullanılan güçlendirme yaklaşımının boyutlarından biri de müracaatçıların sosyopolitik alanda kazandıkları güçlerdir. Sosyal hizmet, güçler perspektifi ile müracaatçının sahip olduğu güçleri, fark etmesini ve bunları ustalık kazanmak için olumlu yönde kullanabilmesi için çalışmalar yapar (Duyan, 2010). Aynı şekilde Rappaport (1987)'ye göre de psikoloji alanında tanımlanan psikolojik güçlendirme; kişilerin, kurumların ve toplumların kendi işleri üzerinde uzmanlık (ustalık) kazanma sürecidir.

Sosyal hizmetin temel amaçları arasında müracaatçıların gelişim kapasitelerini artırmak ve koruyu-önleyici çalışmalar yapmak bulunmaktadır (Sheafor ve Horejsi, 2014). Araştırmalar göstermiştir ki benzer şekilde sosyopolitik kontrol; olumlu gelişimsel sonuçlar ile korelasyon gösterir (Israel, Checkoway; Schulz ve Zimmerman, 1994) ve psikolojik stres ve riskli davranışlara karşı koruyucu bir faktördür (Peterson ve diğ., 2011; Zimmerman ve diğ., 1999). Sosyopolitik gücü ve algısı gelişen bir birey; gerek kişisel yaşamında, gerek kişilerarası ilişkilerinde ve gerekse toplumsal yaşamında daha kaliteli bir yaşam standardına ulaşacaktır. Sosyal hizmet mesleğinin de başarmayı hedeflediği en temel amaç budur.

1.17. Toplumla Sosyal Hizmet

Sosyopolitik eylemler; sivil eylemlerden politik anlamda ayrılır. Sosyopolitik eylemler; kişinin bir kamu politikası hakkında dilekçe yazması veya mahallesindeki bir sıkıntı için toplum organizasyonları düzenlemesi gibi eylemlerle uğraşmak anlamına gelir (Voight, 2010).

Sosyopolitik eylemler bir kamu politikası hakkında dilekçe yazmak, mahalledeki bir sıkıntı için toplum organizasyonu düzenlemek, politikacılarla görüşmek veya sosyal eylemlere katılmak gibi eylemlerden oluşur. Bahsedilen bu eylemleri sosyal hizmet mesleği, toplumla çalışmalarında kullanmaktadır. Toplumla yapılan sosyal hizmet veya daha genel tanımıyla makro sosyal hizmet, bahsedilen eylemler ve farkındalık kazandırma çabaları ile müracaatçıların sosyopolitik alanda güç ve kontrol kazanmaları ve aynı zamanda sosyal adaletin gerçekleşmesi için çalışır (Segal, Gerdes ve Steiner, 2010). Bireylerin, grupların, ailelerin ve toplumun güçlendirilmesini kendine odak edinmiş bir meslek olan sosyal hizmet; bireysel seviyede psikolojik güçlendirme ile ve toplumsal seviyede; toplumun içinde yaşayan bireylerin sosyopolitik kontrollerinin artırılması ile güçlendirme yaklaşımını kullanır.

Özelde toplumla çalışan, makro uygulamalar yaparak sosyal eylem ve mahalli örgütlenme çalışmaları yapan ve aynı zamanda sosyopolitik kontrol ile güçlendirme uygulamalarında bulunan sosyal hizmet uzmanları olmak üzere, tüm sosyal hizmet uzmanlarının politik katılım ve sosyopolitik kontrol veya algılarının gelişmiş olması daha etkili ve yeterli uygulamalar yapılabilmesi için önemlidir (Gulino, 1999).

Sosyopolitik alanda güçlendirme ilkesini benimsemiş olan sosyal hizmet uzmanlarının, bahsedilen eylemlere liderlik veya yardım etmesi için bazı donanımlara sahip olması gerekir. Bu noktada sosyal hizmet eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Toplumsal uygulama yapacak olan sosyal hizmet uzmanlarının, eğitimleri süresince politik katılım, sosyal eylem düzenleme, toplum örgütlenmesi, sosyal politika bilgisi, sosyopolitik farkındalık gibi alanlarda bilgi ve deneyim sahibi olması oldukça önemlidir (Hamilton ve Fauri, 2001) .

Politik katılım Ulusal Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği (NASW) Etik İlkelerinde (Bölüm 6.04) şart koşulmuştur (Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği, b.t). Sosyal adalet ve insan haklarının gerçekleştirilmesini ilke edinen sosyal hizmet uzmanlarının, sosyal hizmetin odağı ile uyumlu politikalara sahip adaylar ve yapıcı sosyal politikalar için savunuculuk yaparak sivil hayata katılım göstermesi etik bir sorumluluktur (Rome, 2010).

Sosyal hizmet programları ve fakültelerinde lisans/yüksek lisans müfredatlarında “sosyal ve politik eylem” sosyal hizmetin amaçları arasındadır. Müfredatın ilgili maddelerinde “politikayı etkilemek için politik ve kurumsal süreçlerin bilgisinin mutlaka verilmesi gerektiği” yer alır (Council on Social Work Education, 1992).

Sosyal ve politik eylemlere katılım, sosyal hizmet uzmanları arasında farklı şekillerde tercih edilebilir. Örneğin bazı sosyal hizmet uzmanları kamu hizmetlerini seçebilir; bazıları lobici veya savunucu olarak çalışabilir (Rome, 2010). Bunlara ek olarak çoğu sosyal hizmet uzmanı oy kullanır, mahkemede ifade verir, incelemeler yapar, hükümet görevlileri ile iletişim kurar, tartışmalara katılır (Domanski, 1998; Ezell, 1993). Sosyal hizmet uzmanlarının politik eylemler konusunda belirli bir tavra sahip olması gerektiği, gereken bilgi ve becerileri elde etmesi düşünülmektedir. Bu da ancak sosyal hizmet eğitimi ile sağlanabilir. Daha etkili eğitim programları ile sosyal hizmet öğrencilerinin politik becerileri ve sosyal eylem yapmalarına yardım edecek özgüvenleri ve politik katılımları artabilir (Hamilton ve Fauri, 2001).

Politik katılım ve politik eylem sosyal hayatın kritik bir parçası olarak kabul edilirse sosyal hizmet uzmanının politik eylemlere katılımı çok doğaldır. Çünkü bu

mesleğin odak noktası bireylerin sosyal, biyolojik ve psikolojik çevreleri arasındaki ilişkidir (Fisher ve Karger, 1997 akt. Hamilton ve Fauri, 2001).

Politik bilimler araştırmalarına göre yetişkinlikteki politik katılım; 16 yaşına kadar sosyalizasyon yoluyla deneyimlenen politik aktiviteler ve kamu olaylarından etkilenir (Niemi, Craiig ve Mattei, 1991). Sosyal hizmet eğitimcileri öğrencilerinin politik etkinlikler konusundaki erken sosyalizasyonuna etki edemezler ama bazı öğrencilerin erken sosyalizasyonundan yararlanabilir ve diğer öğrencileri güdüleyerek onların politik etkileşimlerini; algılanan politik etkililiklerini artıracak aktivitelerle bir araya getirebilir (Abramovitz, 1993; Amedei, 1982; Haynes ve Mickelson, 1997 akt. Hamilton ve Fauri, 2001).

Sosyopolitik kontrolün; kamu alanına katılmanın getirdiği psikolojik yarar ve maliyetler ile toplum odaklı müdahalelerde bulunacak olan uygulayıcılara teorik bir çerçeve sunduğunu (Rappaport, 1987) daha önce belirtmiştik. Toplum odaklı müdahalelerde bulunan sosyal hizmet uzmanları, sosyopolitik kontrol algılarının veya durumlarının ölçülmesi ile toplumla çalışma müdahalelerini planlar. Örneğin; düşük sosyoekonomik özellikler gösteren bir mahallede toplum çalışması yapmak isteyen bir sosyal hizmet uzmanı; bu alanda yaşayan müracaatçıların sosyopolitik kontrol algılarını ölçtükten sonra müdahale planı çıkarabilir. Düşük sosyopolitik kontrol algısı olan bu müracaatçılar ile ilk olarak sosyopolitik alanda güçlerinin farkına varmaları ve kontrol algılarının güçlendirilmesi için farkındalık ve örgütlenme bilinci kazanma konusunda bir eğitim planlanabilir (Segal, Gerdes ve Steiner, 2010).

Toplumla sosyal hizmet veya makro sosyal hizmet uygulamalarında sosyopolitik kontrol ve sosyopolitik kontrol algısı oldukça önemli bir noktada durduğu anlaşılmaktadır.

2. GEREKÇE VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma nicel yöntemle tasarlanmış ve genel tarama modellerinden olan ilişkisel tarama modeline uygun planlanmıştır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2005). Araştırmanın sosyopolitik kontrol ile bazı değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemesi ilişkisel tarama modelini kullanmayı gerekli kılmaktadır. Araştırmada kullanılan Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü ve Beslenme ve Diyetetik Bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencilerini kapsamıştır.

Araştırma, çalışma evreni olarak ele alınmıştır. Çalışma evreni, ulaşılabilen evrendir. Araştırmacının ya doğrudan ya da ondan seçilmiş örnek küme üzerinde yapılan gözlemlerden yararlanılarak hakkında görüş bildirebileceği evren çalışma evrenidir (Karasar, 2005). Bu anlamda ulaşılabilirliğin sağlanması ve maddi sınırlılıklar nedeniyle bu araştırma çalışma evreni olarak tasarlanmıştır.

Çalışma evreni kapsamında alınan sosyal hizmet ve beslenme ve diyetetik bölümleri öğrencilerinin iki farklı bölümden araştırma kapsamına alınması; sosyal hizmet eğitiminin öğrencilerin sosyopolitik kontrolü üzerindeki etkisini karşılaştırma olanağı sağlaması açısından önemlidir.

Araştırmada katılımcılar için düzenlenmiş olan Bilgilendirilmiş Onam Formu açıklanarak katılımcıların onam vermeleri istenmiştir. Araştırmanın veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmacı tarafından hazırlanan, bireylerin sosyo-demografik özelliklerini ortaya koyan sorular, ikinci bölümde ise araştırma kapsamında kullanılacak olan sosyopolitik kontrol ölçeği yer almıştır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı araçları bu araştırmada iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan soru kâğıdı uygulanmıştır. İkinci bölümde ise öğrencilerin sosyopolitik kontrol düzeylerini belirlemek için Sosyopolitik kontrol ölçeği (SPKÖ) uygulanmıştır.

2.3. Soru Kâğıdı

Araştırmada katılımcılar için düzenlenmiş olan Bilgilendirilmiş Onam Formu açıklanarak katılımcıların onam vermeleri istenmiştir. Ardından araştırmacı tarafından hazırlanan ve katılımcıların sosyopolitik kontrol düzeyleri ve farkındalıkları ile bağlantılı olabileceği düşünülen bazı değişkenlere ait verilerin toplanabilmesi için “soru kâğıdı” uygulanmıştır.

2.4. Sosyopolitik Kontrol Ölçeği

Sosyopolitik kontrol ölçeği 1991 yılında Mark A. Zimmerman ve James H. Zahniser tarafından geliştirilmiştir. Ölçek geliştirilirken üç çalışma yapılmıştır. Bu çalışmaların ilki 390 (%50 kadın, %88 beyaz) Psikolojiye Giriş dersini seçmiş lisans öğrencisi üzerinde yapılmıştır; ikincisi gönüllü çalışma programlarının toplantılarına katılan yerel halktan 250 (%55 kadın, %92 beyaz, yaş ortalaması= 42) kişiye uygulanmış ve son olarak ise üçüncü çalışmada 143 (%52 kadın, %96 beyaz, yaş ortalaması= 38) kiliselerden katılımcılar yer almıştır. Ölçek geliştirilirken sosyo-ekonomik ve kültürel açıdan çok farklı gruplarla ve farklı yaş ve eğitim durumundan kişiler ile çalışma yapılmıştır. Tüm bu çalışmaların puanları standardize edilmiş ve ortalama sıfır değerine göre hesaplanmış ve elde edilen puanlar sıfırın altında veya üstünde kalmasına göre hesaplanmıştır (Zimmerman ve Zahniser, 1991; Peterson ve diğ.,2006).

Sosyopolitik kontrol ölçeği (SPKÖ), 17 maddeden oluşan ve algılanan kontrol çeşitleri içinden sosyopolitik kontrolü ayırt eden bir ölçektir. Sosyopolitik kontrol

ölçeği; ölçek içinde de bulunan algılanan kontrolün kişisel, bilişsel ve motivasyonel değişkenleri olduğu ve farklı yaşam alanlarında farklı değişkenlerin işlev gösterdiği kabulüne dayanmaktadır. Sosyopolitik kontrol ölçeği, liderlik yeterliliği (5,6,7,8,14,15,16,17. maddeler) ve politika kontrolü (1,2,3,4,9,10,11,12,13. maddeler) olmak üzere iki alt ölçeğe sahiptir. Liderlik yeterliliği alt ölçeği, kişinin kendi liderlik yeteneklerine ne kadar güvendiğini göstermektedir. Politika kontrolü alt ölçeği ise kişinin politik karar verme süreçlerini ne kadar etkileyebildiğine dair kişisel inancına karşılık gelmektedir. Kişinin liderlik yeteneklerine dair inancı (Liderlik Yeterliliği) ve politik kararları etkileyebilmeye dair inanç (Politika Kontrolü) sosyopolitik kontrolün iki temel özelliğine karşılık gelmektedir.

Bu ölçek topluma hizmet amacıyla çalışan meslek elemanlarının sosyopolitik yaklaşımlarının ortaya koyarak müracaatçıların güçleriyle ilgili algılarını ölçmek veya gönüllülerin, aktivistlerin ve toplum dışına itilmiş birey ve grupların deneyimlerini anlamak için kullanılabilir (Zimmerman ve Zahniser, 1991; Fischer ve Corcoran, 1994).

Ölçekte 6'lı Likert tipi puanlama kullanılmıştır. Ölçek maddelerine “kesinlikle katılmıyorum (1)” ve “kesinlikle katılıyorum (6)” arasında değişen cevaplar verilmektedir. Her alt ölçekteki maddeler, ters puanlanan maddeler (9,10,11,12,13,14,15,16,17. maddeler) çıkarıldıktan sonra toplanarak hesaplanır. Yüksek puanlar, yüksek liderlik yeterliliği ve politika kontrolüne karşılık gelir.

SPKÖ, alt ölçekler için .75 ve .78 arasında değişen alfa değerleri ile oldukça sağlam bir iç tutarlılığa sahiptir. Ayrıca ölçek, kontrol odağı, yabancılaşma ve liderlik etme isteği ölçümleri ile korelasyon göstermektedir ve bu nedenle iyi bir yapısal geçerliliğe sahiptir. İki alt ölçek de toplumsal aktivitelere çeşitli seviyelerde katılım gösteren gruplar için farklılık göstermektedir (Fischer ve Corcoran, 1994; Peterson ve diğ., 2006).

2.5. Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinin Uyarlanması

Sosyopolitik kontrol ölçeğini geliştiren Mark Zimmerman'a elektronik posta üzerinden ulaşılarak ölçeğin uyarlanması ve tez kapsamında kullanılması için izin

alınmıştır. Ardından İngilizce olan ölçek üç farklı İngilizce bilen uzman tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Türkçeye çevrilen metinler karşılaştırılarak ortaya bir adet Türkçe versiyon çıkarılmıştır. Ardından bu Türkçe versiyon üç farklı İngilizce tercüman tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiş ve orijinal ölçek ile karşılaştırarak arada fark olmadığından emin olunmuştur.

Çeviri süreci tamamlanan ölçek 10 kişilik bir öğrenci grubuna uygulanarak maddelerin anlaşılıp anlaşılmadığı kontrol edilmiştir.

Uyarlanan ölçek 237 öğrenciye uygulanmış ve elde edilen veriler SPSS programına girilerek güvenirlik testi uygulanmıştır. Bu test sonucunda Cronbach Alpha değeri Liderlik yeterliliği alt ölçeği için .71 ve politika kontrolü için .65 ve ölçeğin toplamda .74 Cronbach Alpha değeri olduğu bulunmuştur.

2.6. Süre ve Olanaklar

Araştırmanın veri toplama süresi Mart 2015 ile Haziran 2015 tarihleri ile sınırlıdır. Araştırmanın toplam maliyeti araştırmacının kendisi tarafından karşılanmıştır.

2.7. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin çözümlemesinde SPSS 16.0 kullanılmıştır. Soru kâğıdından ve sosyopolitik kontrol ölçeğinden elde edilen veriler ışığında veri tabanı hazırlanmış ve SPSS programına girilerek analiz edilmiştir. Araştırma amacına uygun olarak niteliğine göre verilerin ortalama, standart sapma, yüzde değerleri belirlenmiştir. Veriler arasında anlamlı bir ilişki veya fark olup olmadığı ve anlamlılık düzeyleri t, r ve F istatistiksel analizleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Anlamlılık değerinin $p < 0.05$ olduğu durumlar istatistiksel olarak anlamlı kabul edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri ve ailelerini tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgulara yer verilecektir.

3.1.1. Öğrencilerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde öğrencilerin yaş, okudukları bölüm, sınıf, yaşamının büyük bölümünü geçirdiği yerin nüfusu ve aylık kişisel gelirlerine ilişkin bulgulara yer verilecektir. Çizelge 3.1’de öğrencilerin yaş durumlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.1. Öğrencilerin Yaş Durumuna İlişkin Bulgular

Yaş	Sayı	Yüzde
20	38	16,0
21	75	31,4
22	72	30,4
23	27	11,4
24 ve Üzeri	25	10,5
Toplam	237	100,0
Ortalama= 21,69 SS=1,184 En Küçük=20 En Büyük=49		

Çizelge 3.1’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin 38’i (%16,0) 20 yaşında, 75’i (%31,4) 21 yaşında, 72’si (%30,4) 22 yaşında, 27’si (%11,4) 23 ve 25’i (%10,5) 24 ve yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerden en küçüğü 20 yaşında, en büyüğü ise 49 yaşında olup ortalama yaş ise 21,69 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin cinsiyet durumuna ilişkin bulgular ise Çizelge 3.2’de verilmiştir.

Çizelge 3.2. Öğrencilerin Cinsiyet Durumuna İlişkin Bulgular

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	177	54,9
Erkek	60	45,1

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	177	54,9
Erkek	60	45,1
Toplam	237	100,0

Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin 177'si (%54,9) kadın, 60'ı (%45,1) ise erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Çizelge 3.3'te öğrencilerin kayıtlı oldukları bölümlere ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.3. Öğrencilerin Kayıtlı Oldukları Bölümlere İlişkin Bulgular

Bölüm	Sayı	Yüzde
Sosyal Hizmet	130	54,9
Beslenme	107	45,1
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerden 130'u (%54,9) Sosyal Hizmet; 107'si (%45,1) ise Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara ilişkin bulgular ise Çizelge 3.4'te verilmiştir.

Çizelge 3.4. Öğrencilerin Sınıflarına İlişkin Bulgular

Bölüm	Sayı	Yüzde
3.Sınıf	131	53,3
4.Sınıf	106	44,7
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 131'i (%53,3) 3.sınıf ve 106'sı (%44,7) 4. Sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerlerin yaklaşık nüfuslarına ilişkin bulgular ise Çizelge 3.5'te verilmiştir.

Çizelge 3.5. Öğrencilerin Yaşamlarının Büyük Bölümünü Geçirdikleri Yerin Yaklaşık Nüfusuna İlişkin Bulgular

Nüfus	Sayı	Yüzde
1-10.000	17	7,2
10.001-100.000	54	22,8

100.001-1.000.000	81	34,2
1.000.0001-5.000.000	71	30,0
5.000.000 ve Üzeri	14	5,9
Toplam	237	100,0
Ortalama= 1770239,26 SS=2791312,952 En Küçük=70 En Büyük=17.000.000		

Araştırmaya katılan öğrencilerin 17'si (%7,2) nüfusu 1000 ile 10.000 arasındaki yerleşim yerlerinde; 54'ü (%22,8) nüfusu 10.001 ile 100.000 arasındaki yerleşim yerlerinde; 81'i (%34,2) nüfusu 100.001-1.000.000 arasındaki yerleşim yerlerinde; 71'i (%30,0) nüfusu 1.000.0001-5.000.000 arasındaki yerleşim yerlerinde ve 14'ü (%5,9) nüfusu 5.000.000 ve üzeri olan yerleşim yerlerinde yaşamlarının büyük bölümünü geçirdiklerini göstermektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaşamlarının büyük kısmını geçirdikleri yerin yaklaşık nüfusu en az olanı 70 kişi olup en büyük nüfusa sahip olanı ise 17.000.000'dur. Ortalama nüfus ise 1770239,26 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin aylık kişisel gelirlerine ilişkin bulgular ise Çizelge 3.6'da verilmiştir.

Çizelge 3.6. Öğrencilerin Aylık Kişisel Gelirlerine İlişkin Bulgular

Kişisel Gelir	Sayı	Yüzde
0-237 TL	11	4,6
238-474 TL	73	30,8
475-711 TL	76	32,1
712-949 TL	34	14,3
950 ve Üzeri TL	43	18,1
Toplam	237	100,0
Ortalama=653,00 SS=456,496 En Düşük=0 En Yüksek=4000		

Aylık kişisel gelirlerin gruplandırılmasında 2015 yılı net asgari ücreti olan 949 TL miktarı esas alınmıştır. Oluşturulan gelir grupları sırasıyla asgari ücretin dörtte biri (237 TL), asgari ücretin yarısı (474 TL), asgari ücretin dörtte üçü (711 TL), asgari ücret (949 TL) ve üzeri olarak sınıflandırılmıştır. Çizelge 3.6'ya göre araştırmaya katılan öğrencilerin 11'i (%4,6) 0 ile 237 TL arasında; 73'ü (%30,8) 238 ile 474 TL arasında; 76'sı (%32,1) 475 ile 711 TL arasında; 34'ü (%14,3) 712 ile 949 TL arasında ve 43'ü (%18,1) 950 TL ve üzeri aylık kişisel gelire sahiptir. Araştırmaya katılan öğrencilerin verdikleri bilgilere göre en düşük gelir sıfır, en yüksek gelir ise 4000 TL olarak saptanmıştır. Öğrencilerin sahip oldukları kişisel gelirlerin

ortalaması ise 653,00 TL'dir. Araştırmaya katılan öğrencilerin sivil toplum örgütlerine (STK) üyelik durumlarına ilişkin bulgular ise Çizelge 3.7'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.7. Öğrencilerin Sivil Toplum Örgütlerine (STK) Üyelik Durumlarına İlişkin Bulgular

STK Üyeliği	Sayı	Yüzde
Evet	99	41,8
Hayır	138	58,2
Toplam	237	100,0

Öğrencilerin 99'u (%41,8) sivil toplum örgütlerine üye olduklarını belirtirken 138'i (%58,2) ise herhangi bir sivil toplum örgütüne üyeliklerinin olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışma durumuna ilişkin bulgular Çizelge 3.8'de verilmiştir.

Çizelge 3.8. Öğrencilerin Gönüllü Olarak Herhangi Bir Aktivite veya Organizasyonda Çalışma Durumuna İlişkin Bulgular

Gönüllü Çalışma	Sayı	Yüzde
Evet	118	49,8
Hayır	119	50,2
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 118'i (%49,8) gönüllü olarak herhangi bir aktivite veya organizasyonda çalıştıkları; 119'unun (%50,2) ise herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışmadıkları Çizelge 3.8'te görülmüştür. Çizelge 3.9'da öğrencilerin herhangi bir siyasi partiye üyeliklerine dair bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.9. Öğrencilerin Siyasi Parti Üyeliklerine İlişkin Bulgular

Siyasi Parti Üyeliği	Sayı	Yüzde
Evet	6	2,5
Hayır	231	97,5
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 6'sının (%2,5) herhangi bir siyasi partiye üye oldukları ve 231'inin (%97,5) herhangi bir siyasi parti üyeliğinin bulunmadığı saptanmıştır. Öğrencilerin siyasi partilerde aktif olarak görev alma durumlarına ilişkin bulgular ise Çizelge 3.10'da belirtilmiştir.

Çizelge 3.10. Öğrencilerin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına İlişkin Bulgular

Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma	Sayı	Yüzde
Evet	4	1,7
Hayır	233	98,3
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 4'ü (%1,7) siyasi partilerde aktif görevler alırken 233'ü (%98,3) ise siyasi partilerde aktif olarak görev almamaktadır. Öğrencilerin gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanma durumlarına ilişkin bulgular Çizelge 3.11'de görülmektedir.

Çizelge 3.11. Öğrencilerin Gerçekleşmiş Olan Son Seçimde Oy Kullanma Durumuna İlişkin Bulgular

Son Seçimde Oy Kullanma	Sayı	Yüzde
Evet	219	92,4
Hayır	18	7,6
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 219'u (%92,4) gerçekleştirmiş seçimlerde oy kullanmışken 18'i (%7,6) gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmamışlardır. Öğrencilerin gerçekleştirecek olan gelecek seçimlerde oy kullanma durumlarına ilişkin bulgular ise Çizelge 3.12'de belirtilmiştir.

Çizelge 3.12. Öğrencilerin Gerçekleştirecek Olan Gelecek Seçimlerde Oy Kullanma Durumuna İlişkin Bulgular

Gelecek Seçimde Oy Kullanma	Sayı	Yüzde
Evet	210	88,6
Hayır	27	11,4
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılmış olan öğrencilerden 210'u (%88,6) gerçekleştirecek olan gelecek seçimlerde oy kullanacağını; 27'si (%11,4) ise gerçekleştirecek olan gelecek seçimlerde oy kullanmayacaklarını belirtmişlerdir. Çizelge 3.13'te ise öğrencilerin gazete okuma alışkanlıklarına dair bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.13. Öğrencilerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Bulgular

Gazete Okuma	Sayı	Yüzde
Evet	174	73,4
Hayır	63	26,6
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 174'ü (%73,4) gazete okuma alışkanlıklarının olduğunu ve 63'ü (%26,6) gazete okuma alışkanlıklarının bulunmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etme alışkanlıklarına ilişkin bulgular Çizelge 3.14'te verilmiştir.

Çizelge 3.14. Öğrencilerin Güncel Olayları ve Haberleri İnternet Üzerinden Takip Etme Alışkanlıklarına İlişkin Bulgular

İnternet Kullanımı	Sayı	Yüzde
Evet	221	93,2
Hayır	16	6,8
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 221'inin (%93,2) güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip ettikleri ve 16'sının (%6,8) ise güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etmedikleri görülmektedir.

3.1.2. Öğrencilerin Ailelerine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin aylık geliri, eğitim seviyeleri, STK'lara üyelik durumları, siyasi partilere üyelik durumları ve siyasi partilerde aktif görev alma durumlarına ilişkin bulgulara yer verilecektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık gelir durumlarına ilişkin bulgular Çizelge 2.15'te verilmiştir.

Çizelge 3.15. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına İlişkin Bulgular

Aile Aylık Gelir	Sayı	Yüzde
0-949 TL	7	3,0
950-1898 TL	68	28,7
1899-2847 TL	63	26,6
2848-3796 TL	63	26,6
3797 ve Üzeri TL	36	15,2
Toplam	237	100,0
Ortalama=2620,89 SS=1450,379 En Düşük=350 En Yüksek=10000		

Aylık gelir durumlarının gruplandırılmasında 2015 yılı resmi ve net asgari ücret miktarı olan 949 TL esas alınmıştır. Gelir grupları sırasıyla sıfır ile asgari ücret arası (0-949 TL); asgari ücretin iki katı (1898 TL); asgari ücretin üç katı (2847 TL); asgari ücretin dört katı (3796 TL) ve asgari ücretin dört katının üzeri temel alınarak sınıflandırılmıştır. Buna göre öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri 0-949 TL arası 7 kişi (%3,0); 950-1898 TL arası 68 kişi (%28,7); 1899-2847 TL arası 63 kişi (%26,6); 2848-3796 TL arası 63 kişi (%26,6) ve 3797 ve Üzeri TL arası 36 kişi (%15,2) olarak saptanmıştır. Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerinin en düşük miktarı 350 TL ve en yüksek miktarı 10.000 TL olarak saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin aylık gelirlerinin ortalaması ise 2620,89 TL'dir. Öğrencilerin annelerinin son mezun oldukları okullara dair bulgular Çizelge 3.16'da gösterilmiştir.

Çizelge 3.16. Öğrencilerin Annelerinin Son Mezun Olduğu Okula İlişkin Bulgular

Annelerin Son Mezun Oluğu Okul	Sayı	Yüzde
Okur Yazar Değil	5	2,1
Okur Yazar	10	4,2
İlkokul Mezunu	115	48,5
Ortaokul Mezunu	29	12,2
Lise Mezunu	55	23,2
Ön Lisans veya Lisans Mezunu	23	9,7
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin son mezun oldukları okullara dair bulgular şu şekildedir; okuryazar olmayanların sayısı 5 (%2,1); sadece okuryazar olanların sayısı 10 (%4,2); ilkokul mezunlarının sayısı 115 (%48,5); ortaokul mezunlarının sayısı 29 (%12,2); lise mezunlarının sayısı 55 (%23,2) ve ön lisans

veya lisans mezunlarının sayısı ise 23'tür (%9,7). Araştırmaya katılan öğrencilerin anneleri arasında yükseköğrenim mezunu olan bulunmamaktadır. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının son mezun olduğu okullara ilişkin bulgular ise Çizelge 3.17'de verilmiştir.

Çizelge 3.17. Öğrencilerin Babalarının Son Mezun Olduğu Okula İlişkin Bulgular

Babaların Son Mezun Olduğu Okul	Sayı	Yüzde
Okur Yazar Değil	3	1,3
Okur Yazar	2	0,8
İlkokul Mezunu	59	24,9
Ortaokul Mezunu	34	14,3
Lise Mezunu	69	29,1
Ön Lisans veya Lisans Mezunu	68	28,7
Yükseköğrenim	2	0,8
Toplam	237	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının son mezun oldukları okullara dair bulgular şu şekildedir; okuryazar olmayanların sayısı 3 (%1,3); sadece okuryazar olanların sayısı 2 (%0,8); ilkokul mezunlarının sayısı 59 (%24,9); ortaokul mezunlarının sayısı 34 (%14,3); lise mezunlarının sayısı 69 (%29,1); ön lisans veya lisans mezunlarının sayısı ise 68 (%28,7) ve yükseköğrenim mezunu olanların sayısı 2'dir (%0,8). Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin STK'lara üyelik durumlarına dair bulgular ise Çizelge 3.18'te verilmiştir.

Çizelge 3.18. Öğrencilerin Ailelerinin STK'lara Üyelik Durumlarına İlişkin Bulgular

Ailelerin STK Üyeliği	Sayı	Yüzde
Evet	26	11,0
Hayır	211	89,0
Toplam	237	100,0

Çizelgede görüldüğü gibi öğrencilerin ailelerinin 26'sı (%11,0) STK'lara üyeyken 211'i (%89,0) herhangi bir STK'ya üye değildir. Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin siyasi parti üyeliğine ilişkin bulgular ise aşağıdaki Çizelge 3.19'da gösterilmiştir.

Çizelge 3.19. Öğrencilerin Ailelerinin Siyasi Parti Üyelğine İlişkin Bulgular

Ailelerin Siyasi Parti Üyelği	Sayı	Yüzde
Evet	27	11,4
Hayır	210	88,6
Toplam	237	100,0

Çizelgede görüldüğü gibi öğrencilerin ailelerinin 27'si (%11,4) herhangi bir siyasi partiye üyeyken 210'u (%88,6) herhangi bir siyasi partiye üye değildir. Öğrencilerin ailelerinin siyasi partilerde aktif görev alma durumlarına ilişkin bulgular ise Çizelge 3.20'de belirtilmiştir.

Çizelge 3.20. Öğrencilerin Ailelerinin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına İlişkin Bulgular

Ailelerin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alması	Sayı	Yüzde
Evet	13	5,5
Hayır	224	94,5
Toplam	237	100,0

Çizelgede görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin 13'ü (%5,5) siyasi partilerde aktif görev alırken 224'i (%94,5) herhangi bir siyasi partide aktif olarak görev almamaktadır.

3.2. Öğrencilerin Politika Kontrolü ve Liderlik Yeterliliğine İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin (SPKÖ) alt ölçekleri olan Liderlik Yeterliliği (LY) ve Politika Kontrolünden (PK) aldıkları puanlara; cinsiyete, okudukları bölüm, okudukları sınıf, yaş, nüfus, kişisel gelir, STK üyeliği, siyasi parti üyeliği, siyasi partilerde aktif görev alma, gazete okuma alışkanlığı, güncel olay ve haberleri internetten takip etme özelliklerine göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolünden aldıkları puanlara ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Çizelge 3.21. Öğrencilerin Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nden Aldıkları Puanlara İlişkin Bulgular

	Liderlik Yeterliliği	Politika Kontrolü
Ortalama Puan	31,62	35,98
Standart Sapma	6,00	6,33
En Düşük	10,00	16,00
En Yüksek	48,00	54,00

Araştırmaya katılan öğrencilerin SPKÖ'nin alt ölçeklerinden liderlik yeterliliğinden aldıkları ortalama puan 31,62 ve politika kontrolünden aldıkları ortalama puan 35,98'dir. Liderlik yeterliliği alt ölçeğinden alınan en düşük puan 10,00 ve en yüksek puan ise 48,00'tir. Politika kontrolü için ise en düşük 16,00 ve en yüksek 54,00 puan alınmıştır. Aşağıdaki Çizelge 3.21'de öğrencilerin okumakta oldukları bölümlere göre SPKÖ'nin alt ölçekleri olan liderlik yeterliliği ve politika kontrolünden aldıkları puanlara dair bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.22. Öğrencilerin Okumakta Oldukları Bölümlere Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolünden Aldıkları Puanlara Dair Bulgular

	Bölüm	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Sosyal Hizmet	130	31,88	5,77	t=,735	,463
	Beslenme	107	31,30	6,27		
Politika Kontrolü	Sosyal Hizmet	130	36,51	6,55	t=-1,429	,154
	Beslenme	107	35,33	6,03		

Araştırmaya katılan 130 sosyal hizmet bölümü öğrencisinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 31,88'dir. 107 beslenme ve diyetetik bölümü öğrencilerinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan ise 31,30'dur. Politika kontrolü alt ölçeği için ise 130 sosyal hizmet bölümü öğrencisinin ortalama puanı 36,51; 107 beslenme ve diyetetik bölümü öğrencilerinin ortalama puanı ise 35,33'tür. Liderlik yeterliliği ve bölüm arasında anlamlı bir ilişki olmadığı ($t=,735$, $p>0.05$). Politika kontrolü ve bölüm arasında ise yine anlamlı fark bulunmamaktadır ($t=-1,429$, $p>0.05$). Liderlik yeterliliği ve politika kontrolü çalışmaya katılan öğrencilerin okumakta oldukları bölümlere göre farklılaşmamaktadır. Çizelge 3.22'de öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanları arasındaki ilişki belirtilmiştir.

Çizelge 3.23. Öğrencilerin Okudukları Sınıflara Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına Dair Bulgular

	Sınıf	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	3.Sınıf	131	30,64	5,79	t=-2,846	,005
	4.Sınıf	106	32,83	6,06		
Politika Kontrolü	3.Sınıf	131	35,46	6,00	t=-1,401	,163
	4.Sınıf	106	36,62	6,69		

Sayıları 131 olan 3.sınıf öğrencilerinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden ortalama 30,64 puan aldıkları ve 106 4. Sınıf öğrencisinin ise bu kategoride ortalama puanı 32,83 ile 3.sınıflardan daha yüksek olarak saptanmıştır. Politika kontrolü alt ölçeği için ise 131 3.sınıf öğrencisinin ortalama puanı 35,46 iken 106 4.sınıf öğrencisinin ise 36,62'dir. Liderlik yeterliliği açısından 4. Sınıf öğrencileri ile 3. Sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-2,846$, $p<0.05$). Politika kontrolü açısından ise 3 ve 4. Sınıf öğrencileri arasında anlamlı bir fark saptanamamıştır ($t=-1,401$, $p>0.05$). Aşağıdaki Çizelge 3.23'te ise liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarının öğrencilerin cinsiyetlerine göre durumunu gösteren bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.24. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Alt Ölçeklerden Aldığı Puanlara İlişkin Bulgular

	Cinsiyet	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Kadın	177	31,54	5,60	t=-,336	,737
	Erkek	60	31,85	7,08		
Politika Kontrolü	Kadın	177	35,59	5,91	t=-1,609	,109
	Erkek	60	37,11	7,38		

Araştırmaya katılan 177 kadın öğrencinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden ortalama puanı 31,54 iken 60 erkek öğrenci için bu ortalama puan 31,85'dir. Ortalama puanlarda erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden bir miktar fazla puana sahip olmasına rağmen istatistiksel olarak kadın ve erkek öğrenciler arasında liderlik yeterliliği açısından anlamlı bir fark saptanamamıştır ($t=-,336$, $p>0.05$). Politika kontrolü açısından bakıldığında ise 177 kadın öğrencilerin ortalama puanı 35,59 iken 60 erkek öğrencinin ortalama puanı 37,11'dir. Bu alt ölçek için ortalama puanlarda erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden bir miktar fazla puana sahip olmasına

rağmen kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-1,637$, $p>0.05$). Çizelge 3.24'te öğrencilerin yaşlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara yer verilecektir.

Çizelge 3.25. Öğrencilerin Yaşlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ortalama	SS	Sayı	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	31,62	6,00	237	$r=,053$	,414
Politika Kontrolü	35,98	6,33	237	$r=,069$	,287
Yaş	22,24	3,34	237		

Öğrencilerin yaşları ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre yaş arttıkça öğrencinin politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir. Öğrencinin yaşı ve öğrencinin politika kontrolü ($r=,069$, $p>0.05$) ve liderlik yeterliliği ($r=,053$, $p>0.05$) puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerlerin nüfuslarına göre öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara Çizelge 3.25'te gösterilmiştir.

Çizelge 3.26. Öğrencilerin Yaşamlarının Büyük Bölümlerini Geçirdikleri Yerin Nüfuslarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ortalama	SS	Sayı	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	31,62	6,00	237	$r=,145$	,025
Politika Kontrolü	35,98	6,33	237	$r=,132$	,043
Nüfus	1770239,26	2791312,952	237		

Öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusları ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusu arttıkça öğrencinin politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir. Öğrencinin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusu ve öğrencinin politika kontrolü ($r=,132$, $p<0.05$) ve liderlik yeterliliği ($r=,145$, $p<0.05$) puanları arasında istatistiksel olarak

anlamli bir iliski bulunmaktadir. Çizelge 3.26'ta ise öğrencilerin aylık kişisel gelirlerine göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular gösterilmiştir.

Çizelge 3.27. Öğrencilerin Kişisel Aylık Gelirlerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ortalama	SS	Sayı	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	31,62	6,00	237	$r=,079$	,226
Politika Kontrolü	35,98	6,33	237	$r=,018$	,779
Kişisel Aylık Gelir	653,00	456,496	237		

Öğrencilerin kişisel aylık gelirleri ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre öğrencinin kişisel aylık geliri arttıkça öğrencinin politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir. Öğrencinin aylık kişisel geliri ve öğrencinin politika kontrolü ($r=,018$, $p>0.05$) puanları ve liderlik yeterliliği ($r=,079$, $p>0.05$) puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Öğrencilerin STK üyelik durumlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü alt ölçeklerinden aldıkları puanlara dair bulgular Çizelge 3.27'de verilmiştir.

Çizelge 3.28. Öğrencilerin STK Üyeliklerine Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına Dair Bulgular

	STK Üyeliği	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	99	32,93	5,35	$t=2,901$	,004
	Hayır	138	30,68	6,27		
Politika Kontrolü	Evet	99	36,95	6,06	$t=2,023$	,044
	Hayır	138	35,28	6,45		

Araştırmaya katılan öğrencilerden herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olan 99 tanesinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 32,93 iken herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olmayan 138 öğrenci için bu ortalama puan 30,68'dir. Liderlik yeterliliği ve STK üyeliği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,901$, $p<0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerden herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olan 99 tanesinin politika kontrolü alt ölçeğinden

aldıkları ortalama puan 36,95 iken herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olmayan 138 öğrenci için bu ortalama puan 35,28'dir. Politika kontrolü ve STK üyeliği arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,023$, $p<0.05$). Çizelge 3.28 ise araştırmaya katılan öğrencilerin herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışmasına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara yer vermiştir.

Çizelge 3.29. Öğrencilerin Herhangi Bir Aktivite ve Organizasyonda Gönüllü Olarak Çalışmasına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Gönüllü Çalışma	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	118	33,39	5,31	$t=4,731$	,000
	Hayır	119	29,86	6,14		
Politika Kontrolü	Evet	118	37,18	6,32	$t=2,959$	,003
	Hayır	119	34,78	6,13		

Araştırmaya katılan öğrencilerden herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışan 118 tanesinin liderlik yeterliliği alt ölçeği için ortalama puanı 33,39 iken gönüllü olarak çalışmayan 119 tanesi için ortalama puan 29,86'dır. Liderlik yeterliliği açısından herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışan ve çalışmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=4,731$, $p<0.05$). Politika kontrolü alt ölçeği açısından ise herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü çalışan 118 öğrencinin ortalama puanı 37,18 iken gönüllü çalışmayan 119 öğrencinin ortalama puanı 34,78'dir. Politika kontrolü açısından herhangi bir aktivite veya organizasyonda gönüllü olarak çalışan ve çalışmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,959$, $p<0.05$). Aşağıdaki Çizelge 3.29'da ise öğrencilerin herhangi bir siyasi partiye üye olma durumlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.30. Öğrencilerin Herhangi Bir Siyasi Partiye Üyelik Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Siyasi Parti Üyeligi	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	6	29,83	7,93	t=-,740	,460
	Hayır	231	31,67	5,95		
Politika Kontrolü	Evet	6	40,50	6,77	t=1,777	,077
	Hayır	231	35,86	6,29		

Liderlik yeterliliği açısından öğrencilerinden herhangi bir siyasi partiye üye olan 6 tanesinin ortalama puanı 29,83 iken herhangi bir siyasi partiye üye olmayan 231 tanesinin ortalama puanı 31,67’dir. Bu sonuçlara göre liderlik yeterliliği alt ölçeği için herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunan ve bulunmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=-,740$, $p>0.05$). Politika kontrolü açısından ise öğrencilerden herhangi bir siyasi partiye üye olan 6 tanesinin ortalama puanı 40,50 iken herhangi bir siyasi partiye üye olmayan 231 tanesinin ortalama puanı 35,86’dır. Buna göre liderlik politika kontrolü alt ölçeği için herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunan ve bulunmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır ($t=1,777$, $p>0.05$). Çizelge 3.30’da öğrencilerin siyasi partilerde aktif görev alma durumlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.31. Öğrencilerin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	4	33,50	6,45	t=,630	,530
	Hayır	233	31,59	6,04		
Politika Kontrolü	Evet	4	43,50	5,19	t=2,418	,016
	Hayır	233	35,85	6,28		

Liderlik yeterliliği açısından öğrencilerinden herhangi bir siyasi partide aktif görev alan olan 4 tanesinin ortalama puanı 33,50 iken herhangi bir siyasi partide aktif olarak görev almayan 233 tanesinin ortalama puanı 31,59’dur. Bu sonuçlara göre

liderlik yeterliliği alt ölçeği için herhangi bir siyasi partide aktif görev alan ve almayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=,630$, $p>0.05$). Politika kontrolü açısından ise öğrencilerinden herhangi bir siyasi partide aktif görev alan olan 4 tanesinin ortalama puanı 43,50 iken herhangi bir siyasi partide aktif olarak görev almayan 233 tanesinin ortalama puanı 35,85'tir. Bu sonuçlara göre politika kontrolü alt ölçeği için herhangi bir siyasi partide aktif görev alan ve almayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2,418$, $p<0.05$). Öğrencilerin gerçekleştirmiş olan son seçimde oy kullanma durumlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara Çizelge 3.31'de yer verilmiştir.

Çizelge 3.32. Öğrencilerin Gerçekleşmiş Olan Son Seçimlerde Oy Kullanma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Geçmiş Son Seçimde Oy Kullanma	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	219	31,56	6,00	$t=,520$	,603
	Hayır	18	32,33	6,12		
Politika Kontrolü	Evet	219	36,17	6,05	$t=1,619$	,107
	Hayır	18	33,66	8,97		

Araştırmaya katılan öğrencilerden gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan 219 tanesinin liderlik yeterliliği için ortalama puanı 31,56 iken son seçimlerde oy kullanmamış olan 18 tanesi için ise bu ortalama 32,33'tür. Gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan ve olmayan öğrenciler arasında, liderlik yeterliliği alt ölçeği için istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=,520$, $p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerden gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan 219 tanesinin politika kontrolü için ortalama puanı 36,17 iken son seçimlerde oy kullanmamış olan 18 tanesi için ise bu ortalama 33,66'dır. Gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan ve olmayan öğrenciler arasında, politika kontrolü açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır ($t=1,619$, $p>0.05$). Fakat gerçekleştirmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan öğrencilerin politika kontrolü, kullanmamış olanlardan ortalama puanlarının yüksek olduğu

görülmektedir. Çizelge 3.31’de öğrencilerin gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanma durumlarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular belirtilmiştir.

Çizelge 3.33. Öğrencilerin Gerçekleştirecek Olan Seçimlerde Oy Kullanma Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Gelecek Seçimlerde Oy Kullanma	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	210	31,86	5,92	t=1,705	,089
	Hayır	27	29,77	6,43		
Politika Kontrolü	Evet	210	36,41	6,17	t=2,970	,003
	Hayır	27	32,62	6,68		

Araştırmaya katılan öğrencilerden gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanacağını söylemiş olan 210 tanesinin liderlik yeterliliği için ortalama puanı 31,86 iken gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanmayacağını söylemiş olan 27 tanesi için ise bu ortalama 29,77’dir. Gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanacak olan ve olmayan öğrenciler arasında, liderlik yeterliliği alt ölçeği için istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=1,705$, $p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerden gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanacağını söylemiş olan 210 tanesinin politika kontrolü için ortalama puanı 36,41 iken gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanmayacağını söylemiş olan 27 tanesi için ise bu ortalama 32,62’dir. Gerçekleştirecek olan seçimlerde oy kullanacak olan ve olmayan öğrenciler arasında, politika kontrolü alt ölçeği için istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,970$, $p<0.05$). Öğrencilerin gazete okuma alışkanlıklarına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular Çizelge 3.32’de gösterilmiştir.

Çizelge 3.34. Öğrencilerin Gazete Okuma Alışkanlıklarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Gazete Okuma Alışkanlığı	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	174	32,51	5,72	t=3,893	,000
	Hayır	63	29,17	6,12		
Politika Kontrolü	Evet	174	36,55	6,41	t=2,317	,021

	Gazete Okuma Alışkanlığı	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	174	32,51	5,72	t=3,893	,000
	Hayır	63	29,17	6,12		
Politika Kontrolü	Evet	174	36,55	6,41	t=2,317	,021
	Hayır	63	34,41	5,87		

Araştırmaya katılan öğrencilerden gazete okuma alışkanlığını olduğunu ifade eden 174 tanesinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 32,51 iken gazete okuma alışkanlığı olmadığını söyleyen 63 tanesinin ise bu alt ölçekte ortalama puanı 29,17’dir. Gazete okuma alışkanlığı olan ve olmayan öğrenciler arasında liderlik yeterliliği alt ölçeğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=3,893$, $p<0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerden gazete okuma alışkanlığını olduğunu ifade eden 174 tanesinin politika kontrolü alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 36,55 iken gazete okuma alışkanlığı olmadığını söyleyen 63 tanesinin ise bu alt ölçekte ortalama puanı 34,41’dir. Gazete okuma alışkanlığı olan ve olmayan öğrenciler arasında politika kontrolü alt ölçeğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,317$, $p<0.05$). Çizelge 3.33’te ise öğrencilerin güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etme durumuna göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.35. Öğrencilerin Güncel Olayları ve Haberleri İnternet Üzerinden Takip Etme Durumlarına Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	İnternet	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	221	31,85	5,99	t=2,173	,031
	Hayır	16	28,50	5,37		
Politika Kontrolü	Evet	221	36,38	6,23	t=3,768	,000
	Hayır	16	30,37	5,05		

Araştırmaya katılan öğrencilerden güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip ettiklerini ifade eden 221 tanesinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 31,85 iken güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etmediklerini ifade eden 16 kişi bu alt ölçek için ortalama puanı 28,50’dir. Güncel olayları ve haberleri internet

üzerinden takip ettiklerini ifade eden öğrenciler ile etmediklerini ifade eden öğrenciler arasında, liderlik yeterliliği açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır ($t=2,173$, $p<0.05$). Politika kontrolü alt ölçeği için ise güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip ettiklerini ifade eden 221 öğrencinin politika kontrolü alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 36,38 iken güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etmediklerini ifade eden 16 kişinin bu alt ölçek için ortalama puanı 30,37'dir. Güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip ettiklerini ifade eden öğrenciler ile etmediklerini ifade eden öğrenciler arasında, politika kontrolü alt ölçeği açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($t=3,768$, $p<0.05$).

Çizelge 3.36. Öğrencilerin Ailelerinin Aylık Gelir Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ortalama	SS	Sayı	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	31,62	6,00	237	$t=,180$	,005
Politika Kontrolü	35,98	6,33	237	$t=,140$	,031
Ailenin Aylık Geliri	2620,89	1450,379	237		

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri ve öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre ailenin aylık geliri arttıkça öğrencinin politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir. Öğrencinin ailesinin aylık geliri ve öğrencinin politika kontrolü ($r=,180$, $p<0.05$) ve liderlik yeterliliği ($r=,140$, $p<0.05$) puanları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.

Çizelge 3.37. Annelerinin Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Anne Eğitim Durumu	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Okur Yazar Değil	5	31,20	4,32	$F=,685$	,635
	Okur Yazar	10	33,50	6,77		
	İlkokul Mezunu	115	30,99	6,14		
	Orta Okul Mezunu	29	32,00	6,69		
	Lise Mezunu	55	32,45	5,33		
	Ön Lisans veya Lisans Mezunu	23	31,60	5,99		
	Toplam	237	31,62	6,00		

Politik Kontrolü	Okur Yazar Değil	5	35,80	9,17	F=1,139	,257
	Okur Yazar	10	38,00	7,36		
	İlkokul Mezunu	115	35,29	6,10		
	Orta Okul Mezunu	29	38,37	6,67		
	Lise Mezunu	55	35,83	6,03		
	Ön Lisans veya Lisans Mezunu	23	35,91	6,46		
	Toplam	237	35,98	6,33		

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği ($F=,685$ $p>0.05$) ve politika kontrolü ($F=1,139$, $p>0.05$) alt ölçeklerinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Aşağıdaki Çizelge 3.36’da ise araştırmaya katılan öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü alt puanlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Çizelge 3.38. Babalarının Eğitim Durumuna Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Baba Eğitim Durumu	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Okur Yazar Değil	3	33,33	5,13	F=3,130	,006
	Okur Yazar	2	45,00	1,41		
	İlkokul Mezunu	59	36,06	6,73		
	Orta Okul Mezunu	34	35,73	6,88		
	Lise Mezunu	69	35,04	5,41		
	Ön Lisans veya Lisans Mezunu	68	36,67	6,49		
	Yüksek Öğrenim	2	41,50	7,77		
	Toplam	237	35,98	6,33		
Politika Kontrolü	Okur Yazar Değil	3	27,66	8,50	F=1,430	,204
	Okur Yazar	2	39,50	,70		
	İlkokul Mezunu	59	33,10	6,17		
	Orta Okul Mezunu	34	31,38	4,79		
	Lise Mezunu	69	29,59	6,26		
	Ön Lisans veya Lisans Mezunu	68	32,38	5,55		
	Yüksek Öğrenim	2	34,50	2,12		
	Toplam	237	31,62	6,00		

Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği ($F=3,130$, $p<0.05$) arasında anlamlı bir fark saptanırken ve öğrencilerin babalarının eğitim durumu ve politika kontrolü ($F=1,430$, $p>0.05$) alt ölçeği arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmamıştır. Çizelge 3.37’de öğrencilerin ailelerinin STK üyelik durumlarına göre öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular gösterilmiştir.

Çizelge 3.39. Öğrencilerin Ailelerinin STK Üyelik Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ailenin STK Üyeliği	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	26	32,38	5,41	$t=,684$	,495
	Hayır	211	31,53	6,07		
Politika Kontrolü	Evet	26	37,38	6,02	$t=1,197$	,233
	Hayır	211	35,81	6,36		

Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinden STK üyeliği bulunan 26 tanesinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 32,38 iken ailelerinin STK üyeliği bulunmadığını ifade eden 211 öğrencinin bu alt ölçekten aldığı ortalama puan 31,53’tür. Öğrencilerin ailelerinin STK üyeliği olanlar ve olmayanlar arasında liderlik yeterliliği alt ölçeği açısından anlamlı bir farklılık yoktur ($t=,684$, $p>0.05$). Araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinden STK üyeliği bulunan 26 tanesinin politika kontrolü alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 37,38 iken ailelerinin STK üyeliği bulunmadığını ifade eden 211 öğrencinin bu alt ölçekten aldığı ortalama puan 35,81’dir. Öğrencilerin ailelerinin STK üyeliği olanlar ve olmayanlar arasında politika kontrolü alt ölçeği açısından anlamlı bir farklılık yoktur ($t=1,197$, $p>0.05$). Öğrencilerin ailelerinin herhangi bir siyasi partiye üyelik durumlarına göre öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgulara Çizelge 3.38’te yer verilmiştir.

Çizelge 3.40. Öğrencilerin Ailelerinin Siyasi Parti Üyelik Durumuna Göre Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ailenin Siyasi Parti Üyeliliği	Sayı	Ortalama	SS	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	27	34,03	6,77	t=2,238	,026
	Hayır	210	31,31	5,84		
Politika Kontrolü	Evet	27	35,55	6,59	t=-,372	,710
	Hayır	210	36,03	6,31		

Ailesi herhangi bir siyasi partiye üye olan 27 öğrencinin liderlik yeterliliği alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 34,03 iken ailesi herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunmayan 210 öğrencinin ise bu alt ölçekten aldığı ortalama puan 31,31'dir. Liderlik yeterliliği alt ölçeği için ailesi siyasi partiye üye olan veya olmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma saptanmıştır ($t=2,238$, $p<0.05$). Ailesi herhangi bir siyasi partiye üye olan 27 öğrencinin politika kontrolü alt ölçeğinden aldıkları ortalama puan 35,55 iken ailesi herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunmayan 210 öğrencinin ise bu alt ölçekten aldığı ortalama puan 36,03'dür. Politika kontrolü alt ölçeği için ailesi siyasi partiye üye olan veya olmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma bulunmamaktadır ($t=-,372$, $p>0.05$). Çizelge 3.39'da ise ailelerinin siyasi partilerde aktif görev alma durumuna göre öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü puanlarına ilişkin bulgular verilmiştir.

Çizelge 3.41. Ailelerinin Siyasi Partilerde Aktif Görev Alma Durumlarına Göre Öğrencilerin Liderlik Yeterliliği ve Politika Kontrolü Puanlarına İlişkin Bulgular

	Ailenin Siyasi Partide Aktif Görev Alması	Sayı	Ortalama Sıra	Sıra Toplamı	İstatistik	p
Liderlik Yeterliliği	Evet	13	144,69	1881,00	Z=-1,393	,164
	Hayır	224	117,51	26322,00		
	Toplam	237				
Politika Kontrolü	Evet	13	150,15	1952,00	Z=-1,687	,092
	Hayır	224	117,19	26251,00		
	Toplam	237				

Ailelerinin siyasi partilerde aktif olarak görev aldığını ifade eden 13 öğrenci ve ailelerinin siyasi partilerde aktif olarak görev almadıklarını ifade eden 224 öğrenci arasında liderlik yeterliliği alt ölçeği açısından anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır ($z=-1,393$, $p>0.05$). Politika kontrolü alt ölçeği açısından ise ailelerinin siyasi partilerde aktif olarak görev almadığını ifade eden 13 öğrenci ve ailelerinin siyasi partilerde aktif olarak görev almadığını ifade eden 224 öğrenci arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma bulunamamıştır ($z=-1,687$, $p>0.05$).

4. TARTIŞMA

Bu bölümde yürütülen araştırma kapsamında elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmıştır. Araştırma Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet ve Beslenme ve Diyetetik Bölümlerinde yürütülmüştür. Bulgular soru kâğıdı ve Sosyopolitik Kontrol Ölçeği ile elde edilmiştir.

Yabancı literatürde sosyopolitik kontrol konusunda üniversite öğrencileri ile yürütülen birçok çalışmaya rastlanmasına rağmen Türkçe literatürde bu tür bir çalışma bulunmamaktadır. Yürütülen bu araştırmanın orijinalliğini bu durum göstermektedir.

Araştırmanın sosyo-demografik bulgularına baktığımızda katılımcıların hepsi üniversite öğrencisidir. Araştırmanın örneklemi Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet ve Beslenme ve Diyetetik Bölümleri öğrencilerinden oluşmaktadır.

Katılımcılardan 130'u (%54,9) sosyal hizmet ve 107'si (%45,1) Beslenme ve Diyetetik bölümü öğrencilerinden oluşmaktadır. Sosyal hizmet eğitimi almalarından dolayı çevrelerindeki sosyal ve politik olaylara karşı daha hassas oldukları düşünülen sosyal hizmet öğrencilerinin Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinin alt ölçeklerinden olan liderlik yeterliliği ve politika kontrolü açısından Beslenme ve Diyetetik bölümünden farklılaşmadığı görülmektedir. Benzer bir sonuç sosyopolitik kontrol açısından sosyal hizmet yüksek lisans programlarına yeni başlamış ve bitirmek üzere olan öğrencilerle bir çalışma yürüten Gulino (1999) tarafından da elde edilmiştir. Gulino (1999) sosyal hizmet yüksek lisansına yeni başlamış ve bitirmek üzere olan öğrenciler arasında sosyopolitik kontrol açısından bir fark saptamamıştır. Wolk (1996) çalışmasında 161 sosyal hizmet lisans ve yüksek lisans staj koordinatörleri ile yaptığı çalışmasından elde ettiği bulgulara göre sosyal hizmet alan uygulamaları kapsamında öğrencilere sosyal ve politik aktiviteler, sosyal politika, yasalar ve düzenlemeler hakkında yeterli bilgi ve staj imkânı verilmediği sonucuna vararak, sosyal hizmet eğitiminin bu eksikliğini ortaya koymuştur. Ayrıca Domanski (1998) sağlık politikaları alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları ile politik katılım

konusunda bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışmanın sonuçlarına göre 513 katılımcının yarısından azı çalışma içinde tanımlanan katılımcı eylemlerde (lobicilik, ikna edicilik, arabuluculuk, kampanya düzenleme, aktivistlik) bulunduğunu ifade etmiştir. Hamilton ve Fauri (2001), Amerika Birleşik Devletleri'nde çalışan sosyal hizmet uzmanlarının politik katılımlarını değerlendiren bir çalışma yapmışlardır. Elde ettikleri sonuçlara göre sosyal hizmet eğitimi kapsamında sosyal hizmet öğrencilerinin politik katılımlarını artırıcı eğitim sistemlerinin düzeltilmesi gerektiği ve öğrencileri politik olarak aktif olmaya yönlendirecek yeni derslerin geliştirilmesi gerektiği önerisinde bulunmuşlardır. Rome (2010), sosyal hizmet uzmanlarının sivil eylemlere katılımını incelediği çalışmasında, katılımcıların %46.6'sının yüksek politik katılım gösterdiğini ve %54.4'ünün ise düşük politik gösterdiği sonucuna varmıştır. Katılımcılardan sosyal hizmet doktorasına sahip olanların, lisans ve yüksek lisans derecesine sahip olanlara göre yüksek politik katılım (%75) oranı göstermiştir. Ayrıca katılımcılardan kamuda çalışanlar ve sosyal hizmet alanında uzun yıllardır deneyimli olanları da diğer sosyal hizmet uzmanlarına göre daha yüksek politik eylemlere katılım gösterdikleri ortaya konmuştur. Literatürdeki bu bulgular ile bu çalışmada elde edilen sosyal hizmet öğrencilerinin, Beslenme ve Diyetetik öğrencilerinden sosyopolitik anlamla farklılaşması sonucu birbirine paraleldir.

Katılımcılar cinsiyetlere göre 177 tane kadın (%54,9) ve 60 tanesi (%45,1) erkekten oluşmaktadır. Cinsiyete göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır. Fakat 37,11 puan ile erkek katılımcıların 35,59 ortalama puana sahip kadın katılımcılardan politika kontrolü konusunda fazla puan aldıkları görülmektedir.

Katılımcıların 131 tanesi 3.Sınıf (%53,3) öğrencisiyken 106 tanesi ise 4.Sınıf (%44,7) öğrencisidir. 4.sınıf öğrencilerinin liderlik yeterliliği açısından 3.sınıf öğrencilerinden daha yüksek puan aldığı ve aralarında anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Bu durumda liderlik yeterliliğinin 4.sınıf öğrencilerinde daha yüksek olması alandaki stajlarda daha çok deneyime sahip olmaları ve toplum çalışması ve projeler gerçekleştirmeleri nedeniyle olduğu söylenebilir. Buna paralel olarak Wolk (1996) çalışmasında 161 sosyal hizmet lisans ve yüksek lisans staj koordinatörleri ile yaptığı çalışmasından elde ettiği bulgulara göre sosyal hizmet alan uygulamaları

kapsamında öğrencilere sosyal ve politik aktiviteler, sosyal politika, yasalar ve düzenlemeler hakkında yeterli bilgi ve staj imkânı verilmediği sonucuna vararak, sosyal hizmet eğitiminin bu eksikliğini ortaya koymuştur.

Katılımcıların yaşlarına ilişkin bulgulara göre ise 75 kişi ile 21 yaş (%31,4) ve 72 kişi ile 22 yaş (%30,4) öğrencilerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Yaşa göre ise liderlik yeterliliği ve politika kontrolü açısından anlamlı bir fark bulunmamaktadır.

Bu araştırmadaki katılımcıların çoğunluğunun %34,2'si (81 kişi) ve %30'u (71 kişi) nüfusları 100.000 ile 5.000.000 arasında değişen şehirlerde büyümüşlerdir. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusu arttıkça Sosyopolitik Kontrol Ölçeğinin alt ölçekleri olan liderlik yeterliliği ($r=,145$, $p=,025$) ve politika kontrolünden ($r=,132$, $p=,043$) aldıkları puanlar artış göstermektedir. Bu bağlamda bireyin içinde yaşadığı bölgenin toplumsal yapısının da sosyopolitik kontrol üzerinde etkisi olması gerektiği düşünülmektedir. Zira bireyin kendi sosyal ve politik çevrelerini etkileyebileceğine dair inancına karşılık gelen sosyopolitik kontrol; bireyselliğin gelişimini toplumsal bağlamlardan ayrı ve benzer şekilde toplumsal bağlamları da bireyin psikik boyutlarını dikkate almadan açıklanamayacağına işaret eder (Fox, Prilleltensky ve Austin, 2012). Ayrıca Griffith (2002) içinde yetişilen sosyal çevrenin ve sosyal adaletsizlik konusunda yaşanan deneyimlerin sosyopolitik gelişim açısından oldukça önemli olduğunu ortaya koymuştur. Bunlara göre daha kalabalık ve büyük şehirlerde yetişmiş olan öğrencilerin liderlik etme ve politikaları kontrol edebilmeye dair inançları daha fazla gelişmiş olması sonucu literatürdeki bulgular ile paraleldir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin aylık kişisel gelirleri ise %30,8 ile %32,1 ile sırasıyla 238-474 TL ve 474-711 TL aralığındadır. Fakat bulgulara göre gelir ile liderlik yeterliliği ($r=,079$, $p=,226$) ve politika kontrolü ($r=,018$, $p=,779$) arasında bir farklılaşma yoktur.

Araştırmanın değişkenlerinden olan STK üyeliği ve gönüllü aktivitelerde veya organizasyonlarda çalışmak ise Sosyopolitik Kontrol Ölçeği geliştirme çalışmalarında ele alınan kritik unsurlardandır. Toplumsal aktivite ve

organizasyonlara katılmak ve gönüllü olarak çalışma durumu sosyopolitik kontrolün belirlenmesi için esastır (Zimmerman ve Zahniser, 1990). Ayrıca STK'lar sivil toplumun ayırıcı özelliklerden biri olan çoğulculuk, siyasal katılım ve politika üretimini sağlayacak sosyal örgütlenmelerinde tabanıdır (Uğur, 2013). Bu araştırmada, bu bulguya paralel olarak STK üyeliği bulunan katılımcıların liderlik yeterliliği (32,93 puan) ve politika kontrolü (36,95 puan) puanları STK üyeliği bulunmayanların liderlik yeterliliği (30,68 puan) ve politika kontrolünden (35,28 puan) daha yüksek olarak saptanmıştır ve arada anlamlı fark bulunmaktadır (Liderlik yeterliliği için $t=2,901$, $p=,004$ ile politika kontrolü için $t=2,023$, $p=,044$). Türkiye'de Selçuk Üniversitesi öğrencileri ile yapılan bir diğer çalışmada ise öğrencilerin sosyal gruplara katılımları ve toplumsal aidiyet algıları arasında ilişki incelenmiş ve öğrenci topluluklarına, sivil toplum örgütlerine ve siyasi partilere üye olan öğrencilerin daha fazla toplumsal aidiyet geliştirdiği görülmüştür (Alptekin, 2012). Ayrıca Zimmerman ve Zahniser'in (1991) bulgularına paralel olarak katılımcıların herhangi bir aktivite ve organizasyonda gönüllü olarak çalışma durumları ile liderlik yeterliliği ($t=4,731$, $p=,000$) ve politika kontrolü ($t=2,959$, $p=,003$) arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Itzhaky ve York'a (2000) göre sosyopolitik kontrol, güçlendirmenin bir çeşidi olarak toplumsal aktivitelere katılım ile pozitif korelasyon göstermiştir. Bu çalışmada da STK üyelikleri bulunan ve gönüllü olarak çalışma deneyimi olan katılımcıların sosyopolitik kontrolü daha fazladır. Türkiye'de çalışan ve Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği dışında başka STK'lara üye olan 276 sosyal hizmet uzmanı ile yapılan bir çalışmada da paralel bulgulara rastlanmaktadır. Araştırmaya göre katılımcıların %38.1'i üye oldukları STK'ların politikalarının saptanmasında kendilerini etkili görürken katılımcıların dörtte biri ise üye oldukları STK'lar yoluyla sosyal politikaları etkileyebileceklerini düşünmektedir (Şahin, 2004).

Kişinin sosyal ve politik sistemleri etkileyebilmeye dair inancı şeklinde özetlenebilen sosyopolitik kontrol için siyasi parti üyeliği de önemli bir kriter olabilir. Fakat bu araştırmada herhangi bir siyasi partiye üyeliği bulunan sadece 6 tane katılımcı vardır ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü açısından anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır. Siyasi parti üyeliği bulunan 6 katılımcıdan 4 tanesi bu partilerde aktif olarak görev aldıklarını belirtmişlerdir. Benzer bir sonuç Alptekin'in (2012) üniversite öğrencileri ile gerçekleştirdiği toplumsal aidiyet araştırmasında da

ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya göre 912 öğrenciden sadece 37 tanesi siyasi parti üyesi olduğunu ifade etmiştir.

Aktif olarak siyasi partilerde görev almanın kişinin çevresindeki politik sistemleri etkileme isteğinden kaynaklandığı düşünülürse araştırma bulguları bu bilgiyle paraleldir. Siyasi partilerde aktif olarak görev alan katılımcıların (43,50 puan) almayanlara (35,85 puan) göre politika kontrolü puanlarının daha yüksek olduğu ve arada anlamlı bir farklılaşma ($t=2,418$, $p=016$) olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulara paralel olarak Rollero ve diğ., (2009) politik aktivistlerin, aktivist olmayanlara göre daha yüksek sosyopolitik kontrole sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır ve politika kontrolünün en önemli göstergesinin politik eylemlerde yer almak olduğunu ifade etmişlerdir. Fakat siyasi partilerde aktif olarak görev alma ve liderlik yeterliliği arasında bu çalışmada anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Seçimlerde oy kullanma davranışı kişinin sosyopolitik kontrolü için önemli bir kriter olarak göze çarpmaktadır (Zimmerman ve Zahniser, 1990). Rollero ve diğerlerine (2009) göre sosyopolitik kontrol ve politik katılım arasında önemli bir ilişki vardır. Bu çalışmada ise geçmiş son seçimlerde oy kullanma veya kullanmama durumuna göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü açısından anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Fakat gerçekleşmiş olan son seçimlerde oy kullanmış olan öğrencilerin politika kontrolü (36,17 puan), kullanmamış olanlardan (33,66 puan) ortalama puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Gelecek seçimlere yönelik olarak oy kullanma davranışında ise liderlik yeterliliği ($t=1,705$, $p=,089$) ve politika kontrolü ($t=2,970$, $p=,003$) açısından anlamlı fark saptanmıştır. Literatürdeki bilgilere paralel olarak gelecek seçimlerde oy kullanacağını belirten katılımcıların kullanmayacağını söyleyenlere göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü daha yüksektir.

Gazete okuma alışkanlığı kişinin içinde yaşadığı toplumdaki olayların ve sosyal ve politik etkileşimlerden haberdar olabilmesi bağlamında bir değişken olarak ele alınmıştır. Araştırmada gazete okuma alışkanlığı olduğunu belirten katılımcılar ile gazete okuma alışkanlığı olmadığını belirten katılımcılar arasında liderlik yeterliliği ($t=3,893$, $p=,000$) ve politika kontrolü açısından ($t=2,317$, $p=,021$) bir farklılaşma söz konusudur. Gazete okuma alışkanlığı olan katılımcıların liderlik

yeterliliği ve politika kontrolü daha yüksek olarak saptanmıştır. Benzer şekilde güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip etme durumlarına göre liderlik yeterliliği ($t=2,173$, $p=,031$) ve politika kontrolü ($t=3,768$, $p=,000$) arasında anlamlı bir farklılaşma söz konusudur. Güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip eden katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü daha yüksek olarak saptanmıştır.

Griffith (2002) genç aktivistlerin sosyopolitik gelişimlerini analiz etmiştir. Yetiştirilme şekillerinin, kimlik ve kişilik bilincinin, toplumsal kurumlarda alınan rollerin, içinde yetişilen sosyal çevrenin, sosyal adaletsizlik konusunda yaşanan deneyimlerin ve praksisin (eleştirel düşünme ve eylem) sosyopolitik gelişim açısından oldukça önemli olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca Watts, Williams ve Jagers (2003) çalışmalarında 16-35 yaş aralığında 24 aktivist ile nitel görüşmeler yapmışlardır. Bu görüşmeler sonunda sosyopolitik gelişimin, psikolojik güçlendirme ile olan bağlantısına ek olarak ayrıca ekoloji, roller ve sosyalizasyonun da sosyopolitik gelişim için merkezi öneme sahip olduğu sonucuna varmışlardır. Sosyopolitik gelişimin ekolojik bir bakış açısından değerlendirilmesinin önemli olduğunu ortaya koymuşlardır. Bu bağlamda araştırmadaki katılımcıların sosyopolitik kontrollerinin daha etkili incelenebilmesi için ailelerine ilişkin bazı değişkenlere de yer verilmiştir.

Öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri ve öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre ailenin aylık geliri arttıkça öğrencinin politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir. Öğrencinin ailesinin aylık geliri ve öğrencinin politika kontrolü ($r=,180$, $p=,005$) ve liderlik yeterliliği ($r=,140$, $p=,031$) arasında ise anlamlı farklılaşma saptanmıştır. Bu bulgular yetiştirilme şekillerinin ve içinde yetişilen çevrenin özelliklerinin sosyopolitik gelişime etkisi olduğu (Voight, 2002) yönündeki literatür bilgisi ile paraleldir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmazken araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği ($F=3,130$, $p=,006$) arasında anlamlı bir fark saptanmıştır.

Yetiştirilme şekillerinin ve içinde yetişilen çevrenin özelliklerinin sosyopolitik gelişime etkisi olduğu (Voight, 2002) bulgusu ışığında babanın eğitimin durumunun çocuğun liderlik yeterliliği konusundaki sosyopolitik kontrolünü etkilemesinin söz konusu olduğu söylenebilir. Zira roller ve sosyalizasyonun da sosyopolitik gelişim için merkezi öneme sahip olduğu görüşü bulunmaktadır (Watts, Williams ve Jagers 2003). Fakat bu literatür bilgisinin aksine bu araştırmada ailenin STK üyeliğinin bulunmasına veya bulunmamasına göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü farklılaşmamaktadır.

Kişinin içinde yetişmiş olduğu sosyal çevrenin ve aile yoluyla sosyalizasyon sürecinin önemi düşünüldüğünde bu araştırmada ailesi siyasi parti üyeliğine sahip katılımcıların da liderlik yeterliliği düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmıştır ($t=2,238$, $p=,026$). Fakat ailesi siyasi partilerde aktif olarak görev alan katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir farklılaşma saptanmamıştır.

5.SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın sonuçları ve bu sonuçlar ışığında ele alınabilecek önerilere yer verilecektir.

Araştırmada üniversite öğrencilerinin bazı değişkenlere göre sosyopolitik kontrol düzeyleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre sosyal hizmet ve beslenme ve diyetetik öğrencileri arasında sosyopolitik kontrol açısından bir fark saptanmamıştır.

Cinsiyet, yaş, kişisel aylık gelir, siyasi parti üyeliği, gerçekleşmiş son seçimlerde oy kullanma davranışı ile liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmamıştır.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara göre liderlik yeterlilikleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Liderlik yeterliliği düzeyi 4.sınıf öğrencilerinde 3.sınıf öğrencilere nazaran daha yüksektir. Öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusu ile liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Daha fazla nüfusu olan yerlerde yetişen katılımcıların daha fazla liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Benzer şekilde katılımcılarından STK üyeliği olanların olmayanlara göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri daha yüksektir. Bu durumda STK üyeliği ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Ayrıca herhangi bir aktivite ve organizasyonda gönüllü olarak çalışan katılımcıların çalışmayanlara göre liderlik yeterliliği ve politika kontrol düzeyleri yine daha yüksek olarak saptanmıştır. Gönüllü çalışma ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Katılımcılardan siyasi partilerde aktif görev alanlar ve almayanlar arasında politika kontrolü açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır. Gelecek seçimlerde oy kullanacağını ve kullanmayacağını söyleyen katılımcıların politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca gazete okuma alışkanlığı olan ve olmayan katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Benzer şekilde güncel olayları

ve haberleri internet üzerinden takip eden ve etmeyen katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Araştırma katılımcılarının ailelerine ilişkin bulgulara bakıldığında ise ailenin STK üyelik durumu ve ailenin siyasi partilerde aktif görev alması ile liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir fark elde edilememiştir.

Araştırma katılımcılarının ailelerinin aylık gelirleri ve katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki vardır. Buna göre ailenin aylık geliri arttıkça katılımcının politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermektedir ve katılımcının ailesinin aylık geliri ve katılımcının politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları arasında anlamlı bir fark saptanmıştır. Araştırmaya katılımcılarının babalarının eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Liderlik yeterliliği düzeyleri açısından ailesi siyasi partiye üye olan veya olmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma saptanmıştır.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre aşağıda bazı önerilerde bulunulmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin okumakta oldukları sınıflara göre liderlik yeterlilikleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Liderlik yeterliliği düzeyi 4.sınıf öğrencilerinde 3.sınıf öğrencilere nazaran daha yüksektir. Süre olarak daha uzun süre eğitim almış olan ve 4 yıl boyunca stajlarını tamamlamış ve alan deneyimi olan öğrencilerin sosyopolitik kontrol düzeylerinin yüksek çıkması beklenen bir sonuçtur. Sosyal hizmet bölümleri açısından ise bu farklılığa 4. Sınıftaki toplumla yapılan staj çalışmalarının etkisi olduğu düşünülebilir. Bu nedenle sosyal hizmet öğrencileri için ilk yıllarından başlamak üzere gönüllü stajlara özendirilmesi etkili olabilir. Aktif olarak görev alamasa bile en azından alanın içinde olunması ve sosyal hizmet çalışma alanlarındaki durumu deneyimlemenin öğrencilerin sosyopolitik farkındalık ve kontrol düzeylerini geliştireceği düşünülmektedir.

Bir diğer sonuca göre ise öğrencilerin yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yerin nüfusu ile liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Daha fazla nüfusu olan yerlerde yetişen katılımcıların daha fazla liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyine sahip olduğu görülmüştür.

Daha kalabalık yerlerde insan etkileşimin daha fazla olması nedeniyle böyle bir sonuç alınmış olabilir. Fakat bu hipotezin doğruluğunu göstermek için daha fazla akademik çalışma yapılması öneriler arasında değerlendirilebilir.

Araştırma sonuçlarına göre sosyal hizmet ve beslenme ve diyetetik öğrencileri arasında sosyopolitik kontrol anlamında bir fark saptanamamıştır. Sayısal bir bölüm olan beslenme ve diyetetik bölümünden daha fazla sosyal ve politik çevre, toplumsal eylemler, projeler, toplumsal yapılar, ekonomi, psikoloji, sosyoloji gibi dersler almakta/almış olan sosyal hizmet öğrencilerinde; çevrelerindeki sosyal ve politik sistemleri etkileyebilme ve liderlik edebilmeye dair inançların (sosyopolitik kontrol) daha yüksek düzeyde çıkması beklentisini doğurmuştur. Bu beklentinin bu araştırma kapsamında doğrulanmamış olması sosyal hizmet eğitiminin öğrenciler tarafından ne kadar içselleştirildiği ve etkili olduğu konusundaki çalışmaların yapılmasını ve bu konunun daha detaylı irdelenmesini gerektirdiği düşünülmektedir. Sosyopolitik kontrol; psikolojik güçlendirmenin en önemli bileşenlerinden biridir. Yüksek sosyopolitik kontrole sahip bireyler içinde yaşadıkları sosyal ve politik çevreye etkin olarak katılabilirler. Değişim yaratabileceklerine olan inançları yüksektir. Sosyopolitik açıdan güçlenmiş birey; çevresine, politik ve sosyal sistemlere karşı daha eleştirel bir bakış açısı kazanır.

Odak noktası bireylerin, ailelerin, grupların ve toplumun güçlendirilmesi ve iyilik hallerinin artırılması olan sosyal hizmetin ilke ve amaçları ile sosyopolitik kontrole sahip olmanın getirdiği olumlu sonuçlar birbiri ile örtüşmektedir. Özellikle dezavantajlı nüfus gruplarının gelişimi, güçlenmesi ve eleştirel bir bakış kazanması; bir bütün olarak toplumsal sistemlerin daha adil yönde değişmesine yardımcı olur. Zaten bu değişim, özünde insan ile ilgili olan sosyal hizmet mesleğinin de temel ilkelerinden biridir.

Toplumla sosyal hizmet müdahaleleri kapsamında yapılan çalışmalarda sosyal hizmet uzmanlarının çalıştıkları nüfus gruplarının sosyopolitik alanda etkin ve güç sahibi olması hedeflenir. Çünkü insanlar, sosyal ve politik çevrelerinden izole yaşayamazlar. Her insan içinde yaşadığı toplumun ve sosyal çevresinin sürekli etkileşimi içindedir. Aynı zamanda insan sürekli olarak toplumsal ve sosyal çevresini de etkiler. Sosyal ve politik çevresini ne oranda etkileyebileceğine dair inanç, yani

sosyopolitik kontrol algısı; bireyin iyilik halini geliştirmesi, baş etme kapasitesini ve problem çözmeye becerilerini artırması için güdüleyici bir güçtür. Sosyal hizmet uzmanları, bu güdüleyici gücü etkin hale getirmeye çalışarak müracaatçılarına yol göstermektedirler. Bahsedilen yol gösterme süreci sosyal hizmet alanının en temel yöntemlerinden biri olan güçlendirme yaklaşımı ile ifade edilir.

Bireysel olarak güçlenen ve farkındalık kazanan bireyler, daha istenen ve daha adil bir toplumsal düzen ve politik sistemler oluşturmak için ortak çaba gösterebilir. Aktivizm ve sosyopolitik eylemler aracılığı ile güçlenmiş bireyler birlikte hareket etme çabası içindedirler. Bu ortak çaba ve birlikte hareket etme anlayışının ortaya çıkması noktasında ise sosyal hizmet mesleği devreye girer. Gerek toplumsal örgütlenmeler, gerek eğitim çalışmaları ve gerekse bilinçlendirme programları ile sosyal hizmet uzmanları, müracaatçılarına yol gösterir veya gerektiği yerde liderlik ederler. Bu şekilde sosyal hizmet uzmanları toplumla çalışmalarını gerçekleştirirler.

İnsanın iyilik halinin artırılmasını kendisine ilke edinmiş bir disiplin olan sosyal hizmet; bahsedilen iyilik haline bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşır. Biyolojik, duygusal, bilişsel, ekolojik, sosyal ve politik tüm boyutları ile insanları değerlendiren ve insana yardım eden sosyal hizmetin sosyopolitik alandaki güçlendirme yaklaşımını kullanması mesleki bir etik sorumluluk olarak görülmelidir.

Toplumla sosyal hizmet bağlamında, bireylerin sosyopolitik alanda gelişmesi ve güç kazanması için sosyal hizmet müdahaleleri planlanır ve özelde bireylerin güçlendirilmesi ve genelde tüm toplumun güçlendirilmesi ile sosyal adalet ve insan onuru değerleri gerçekleştirilir.

Etkili bir sosyal hizmet müdahalesi gerçekleştirmek isteyen sosyal hizmet uzmanlarının ve geleceğın sosyal hizmet uzmanları adaylarının sosyopolitik alan bilgisine ve deneyimine sahip olmaları oldukça kritik bir öneme sahiptir. Sosyal hizmetin temel ilkeleri ve odağı çerçevesinde uygulamalarını gerçekleştirmesi sürecinde sosyopolitik gelişim, sosyopolitik kontrol, sosyopolitik güç algısı, psikolojik güçlendirme, aktivizm ve sosyal eylem kavramları ve bilgisi oldukça önemlidir. Verilmekte olan sosyal hizmet eğitimi bahsedilen konuları daha fazla kapsayacak ve etkin olacak şekilde geliştirilebilir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre STK üyeliği olan öğrencilerin ve olmayan öğrencilere göre liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri daha yüksektir. Bu durumda STK üyeliği ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Sosyopolitik kontrol ölçeği geliştirilirken temel kriterlerden biri olan toplumsal eylemlere ve aktivitelere katılma durumudur. Bu durumda bu araştırmanın sonuçları da bu bilgiyi desteklemektedir. Herhangi bir sivil toplum kuruluşuna üye olan öğrencilerde politika kontrolü ve liderlik yeterliliğine dair inançların yüksek olması belki de daha fazla üniversite öğrencisinin bu kuruluşlara yönlendirilmesi ve bilgilendirilmesi konusunda bir hassasiyet yaratılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Üniversite eğitiminin amaçlarından biri çevresindeki ve toplumsal olaylara karşı farkındalık kazanmış ve gerektiğinde aktif olarak sorunlara müdahale etmeye çalışacak sorumluluk sahibi genç yetişkinler yetiştirmek olduğundan dolayı sivil toplum kuruluşlarına üye olmak ve aktif görev almak konusunda öğrencileri daha fazla yönlendirmek üniversite eğitiminin temel görevlerinden olmalıdır.

Ayrıca yukarıdaki sonuç ve önerilere paralel olarak herhangi bir aktivite ve organizasyonda gönüllü olarak çalışan katılımcıların çalışmayanlara göre liderlik yeterliliği ve politika kontrol düzeyleri yine daha yüksek olarak saptanmıştır. Gönüllü çalışma ve liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre öğrencilerden gönüllü çalışma deneyimi bulunanların kendilerini değişim bir parçası olarak daha kolay gördükleri söylenebilir. Bu durumda sosyopolitik kontrol düzeyleri, gönüllü olarak çalışma deneyimi olmayanlara göre daha yüksektir. Sosyopolitik kontrol ölçeği ile ölçülmeye çalışılan temel tutum aslında bireysel olarak kişinin sosyal ve politik çevresindeki sorunları/durumları değiştirebileceğine dair sahip olduğu inançtır. Gönüllü olarak çalışmalara katılan öğrencilerin bire bir insanlarla temasa geçmesi ve insanlar için, insanlar ile çalışması değişime dair inancını güçlendirmektedir. Genelde üniversitelerde bulunan tüm bölümler için özelde ise sosyal hizmet gibi asıl gayesi “insanlara dokunmak” olan bir mesleğin öğrencileri için gönüllü çalışmalara katılım daha çok teşvik edilmeli ve özendirilmelidir. 4 yıllık sosyal hizmet lisans eğitimi boyunca yapılan stajlara daha fazla sivil toplum kuruluşu eklenebilir ve her sosyal

hizmet öğrencisinin en az bir sivil toplum kuruluşta çalışmanın deneyimini edinmesi sağlanabilir.

İnsanların toplumlarındaki veya ülkelerindeki politik sistemleri değiştirebilmek için kullandıkları yöntemlerden biri de siyasi partilere katılmak ve bu partilerde görevler almaktır. Bu araştırmada da katılımcılardan siyasi partilerde aktif görev alanlar ve almayanlar arasında politika kontrolü açısından anlamlı bir fark bulunmaktadır. Fakat araştırmanın bulgularına göre örneklem kapsamındaki üniversite öğrencilerinde siyasi parti üyeliği ve aktif görev alma oranı oldukça düşüktür. Siyasi partilerde gençlere daha çok yer verilmesi ve gençlere aktif görev fırsatları sunulması genel bir öneri olarak sunulabilir. Çünkü küçük bir oranda da olsa bu araştırma kapsamında siyasi partilerde aktif olarak görev alan öğrencilerin olmayanlara göre sosyopolitik kontrol düzeyleri daha yüksektir.

Araştırma kapsamında uyarlama çalışması yapılan Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin maddeleri arasında yer alan “Kime oy verdiğim aslında hiçbir şeyi değiştirmiyor çünkü kim seçilirse seçilsin kendi istediğini yapıyor” ifadesi oy kullanma davranışı üzerinden bireylerin sosyopolitik kontrol düzeylerini saptamaya yöneliktir. Bu araştırmada gelecek seçimlerde oy kullanacağını ve kullanmayacağını söyleyen katılımcıların politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir fark olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durumda örneklem kapsamındaki öğrencilerin oylarının bir şeyleri değiştireceğine dair inancı vardır. Politik katılımın toplumu ve politik sistemleri etkileyebilmek için kritik unsurlardan olduğunun farkındalığının üniversite öğrencilere kazandırılması için çeşitli projeler yapılabilir veya en azından sosyal hizmet bölümleri için derslerde daha çok yer verilebilir.

Bireyin çevresinde ve toplumda ne gibi gelişmeler olduğundan haberdar olması ve farkındalık geliştirmesi genel olarak bilinçli bir vatandaş olabilmek için gereklidir. Bu araştırmada gazete okuma alışkanlığı olan ve olmayan öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Benzer şekilde güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip eden ve etmeyen öğrencilerin liderlik yeterliliği ve politika kontrolü düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmaktadır. Çevresinde olup bitenlere karşı duyarlı olan üniversite öğrencilerinin sorunlara ve haksızlıklara karşı vereceği tepkilerde de gelişmeler

olacağı bu araştırmanın sonucunda görülmüştür. Gazete okuyan, haberleri ve güncel olayları takip eden öğrencilerin sosyopolitik kontrol düzeyleri daha yüksektir. Sosyal hizmet özelinde ise öğrencilere daha fazla okuma ve güncel olayları takip etme alışkanlığının kazandırılması veya özendirilmesi için gerçekleştirilen dersler kapsamında öğrencilerden gazete haberlerini takip edip sınıfa getirmeleri veya güncel olayları takip ederek derslerde materyal olarak kullanılması gibi çalışmalar yapılabilir.

Sosyopolitik gelişimin bireyin yetiştiği çevre ve yetiştirilme tarzından etkilendiği literatürden bilinmektedir. Şuan 3. ve 4. Sınıf öğrencileri olan araştırma katılımcılarının yetiştiği çevre ve yetiştirilme tarzlarına müdahale etmek mümkün değildir fakat araştırma kapsamındaki öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri ve katılımcıların liderlik yeterliliği ve politika kontrolü arasında pozitif yönde bir ilişki olması ve buna göre ailenin aylık geliri arttıkça katılımcının politika kontrolü ve liderlik yeterliliği puanları artış göstermesi ve ayrıca araştırmaya katılan öğrencilerinin babalarının eğitim durumuna göre liderlik yeterliliği arasında anlamlı bir fark bulunması ve liderlik yeterliliği düzeyleri açısından ailesi siyasi partiye üye olan veya olmayan öğrenciler arasında istatistiksel olarak bir farklılaşma saptanmış olması literatür ile uyumlu bir sonuç elde edildiğini göstermektedir. Bu sonuçlar ışığında geleceğin ebeveyn adayları olan sosyopolitik kontrol düzeyleri yüksek üniversite öğrencilerinin, yine sosyopolitik farkındalığı ve kontrolü yüksek bireyler yetiştirebilecek potansiyelde olacakları gibi optimistik bir temenni sunulabilir.

Genel olarak tüm üniversite öğrencileri ve özelde ise sosyal hizmet öğrencileri açısından sosyopolitik farkındalık ve kontrolün gelişmesi hem nitelikli meslek elemanları ve vatandaşların yetişmesi için önemlidir.

Bu araştırma ileride sadece sosyal hizmet öğrencilerini kapsayacak şekilde geliştirebilir. Ülkemizde sosyal hizmet eğitimi almakta olan tüm sosyal hizmet öğrencilerinin sosyopolitik kontrol açısından profilinin belirlenmesi verilmekte olan eğitimin geliştirilmesi ve ilerletilmesi adına faydalı olacaktır.

Ayrıca sosyal hizmet uzmanlarının ve sosyal hizmet akademisyenlerinin sosyopolitik farkındalık ve kontrol düzeylerinin nasıl olduğu da bu araştırma

sonucunda bir araştırma konusu olarak merak uyandırmıştır. İleride bu yönde çalışmalar yapılmasının sosyal hizmet mesleği ve eğitimi açısından önemli çıktılar verebileceği düşünülmektedir.

ÖZET

Sosyopolitik Kontrolün Sosyal Hizmet Eğitimi ile İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma

Bu araştırma üniversite öğrencilerinin sosyopolitik kontrol düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi ve Türkçe literatüre Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin kazandırılması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Sosyopolitik kontrol ile ilgili Türkçe literatürde çalışma bulunmaması ve bu konu ilgili bir ölçeğin Türkçe'ye kazandırılacak olması bu araştırmanın önemini ortaya koymaktadır.

Araştırma 2015 yılında Mart-Haziran ayları arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırma grubu Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Beslenme ve Diyetetik ve Sosyal Hizmet Bölümü 3 ve 4. Sınıf öğrencilerinden 237 tanesini kapsamaktadır. Bu öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanan sosyo-demografik bilgileri ve sosyopolitik kontrole etkisi olabileceği düşünülen bazı değişkenlerden oluşan bir soru kâğıdı ve uyarlama çalışması yapılmış olan Sosyopolitik Kontrol Ölçeği uygulanmıştır. Elde edilen verilen SPSS paket programına aktarılmış ve analiz edilmiştir. Verilerin analizinde Pearson Korelasyon Katsayısı, bağımsız değişkenler için t testi ve ANOVA testi kullanılmıştır.

Analizler sonucunda öğrencilerin sosyopolitik kontrol düzeyleri ve bazı sosyo-demografik özellikler arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin alt ölçekleri ile öğrencilerin okumakta oldukları sınıf, yaşamlarının büyük bölümünü geçirdikleri yer, STK üyeliği, gönüllü çalışma deneyimi, siyasi partilerde aktif görev alma durumları, gazete okuma alışkanlıkları, haberleri ve güncel olayları internetten takip etme durumları, gelecek seçimlerde oy kullanma durumları arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin ailelerinin aylık gelirleri, ailenin siyasi parti üyeliği, babalarının eğitim durumu ile Sosyopolitik Kontrol Ölçeği'nin alt ölçekleri arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Araştırmanın sonuçları literatürde yer alan bilgiler ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: sosyal hizmet, sosyopolitik, sosyopolitik kontrol, sosyopolitik kontrol ölçeği

SUMMARY

Analyzing of Sociopolitical Control's Effect on Social Work Education: A Research

This research aim to analyze sociopolitical control levels of university students according to some variables and to adapt Sociopolitical Control Scale into Turkish. This research is original because there are no research on sociopolitical control in Turkish literature and adaptation of Sociopolitical Control Scale into Turkish is an important gain for Turkish literature.

This research has been conducted between March and June 2015. Research sample consists of 237 junior and senior undergraduates of Social Work and Nutrition and Dietetics Departments of Ankara University Health Sciences Faculty. Questionnaire prepared by researcher and adopted Sociopolitical Control Scale have been applied. Data have been entered to SPSS and analyzed. Pearson coefficient of correlation, t-test for independent variables and ANOVA have been used for data analyzing.

According to results there are significant relation between sociopolitical control and some sociodemografic variables. There are also significant relations between subscales of Sociopolitical Control Scale and hometowns of students, membership of NGOs, volunteer work, taking active tasks in political parties, reading newspaper, following current developments and news from the internet, voting in next election. Furthermore there are significant relation between subscales of Sociopolitical Control Scale and monthly income of students' parents, membership of political parties of students' parents and education levels of students' fathers. Findings of the research have been discussed according to literature.

Key Words: social work, sociopolitical control, sociopolitical, sociopolitical control scale

KAYNAKLAR

- AJZEN, I. (1991). The theory of planned behavior. *Organizational behavior and human decision processes*, **1991(50)**: 179-211.
- AJZEN, I. (2002). Perceived behavioral control, self-efficacy, locus of control, and the theory of planned behavior *Journal of Applied Social Psychology*, **32(4)**: 665-683.
- ALDANA, A. (2014). Youth Civic Engagement: Sociopolitical Development in Schools with Lessons from and for Multicultural Education. Yayınlanmamış doktora tezi. University of Michigan.
- ALPTEKİN, D. (2012). Toplumsal Aidiyet ve Gençlik. Ankara: Nobel.
- ANURADHA, K. (2004). Empowering families with mentally ill members: a strengths perspective. *International Journal for the Advancement of Counselling*, **26(4)**: 383-391. doi: 10.1007/s10447-004-0174-x
- AUSTIN PEAY STATE UNIVERSITY (1994). CSWE Curriculum Policy Statement. Erişim: [http://www.apsu.edu/socialwork/cswe_policy] Erişim Tarihi: 11. Kasım .2014.
- BANDURA, A. (1977). Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, **84(2)**, 191-215.
- BANDURA, A. (1989). Social cognitive theory. *Annals of Child Development*, **6**: 1-60.
- BANDURA, A. (1991). Social cognitive theory of self-regulation. *Organizational behavior and human decision processes*, **1991(50)**: 248-287.
- CASTILLO-MONTOYA, M. (2013). *A Study of First Generation African American and Latin Undergraduates Developing Sociopolitical Consciousness in Introductory Sociology Classes*.Yayınlanmamış Doktora Tezi. Colombia University.
- CHRISTENS, B. D., PETERSON, N. A., REID, R. J., & GARCIA-REID, P. (2012). Adolescents' perceived control in the sociopolitical domain : a latent class analysis. *Youth & Society*. doi: 10.1177/0044118x12467656
- DOMANSKI, M. D. (1998). Prototypes of social work political participation: an empirical model. *Social Work*, **43(2)**: 156-167.
- DUYAN, V. (2010). *Sosyal Hizmet Temelleri Yaklaşımları Müdahale Yöntemleri*. Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği.
- EZELL, M. (1993). The political activity of social workers: a post-reagan update. *Journal of Sociology & Social Welfare*, **81(1)**: 81-97.
- FOX, D. P., I. AUSTIN, S. (2012). Danışmanlık ve Terapide Psikopolitik Geçerlik *Eleştirel Psikoloji* İstanbul: Ayrıntı.

- GRIFFITH, D. M. (2002). *Understanding Critical Aspects of Young Activists Sociopolitical Development*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. DePaul University.
- GULINO, R. P. (1999). *Perceived Sociopolitical Control Between First and Final Year Masters of Social Work Students*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. California State University.
- GUTIERREZ, L., GLENMAYE, L., DELOIS, K. (1995). The organizational context of empowerment practice: implications for social work administration. *Social Work*, **40(2)**: 249-258.
- HAMILTON, D., FAURI, D. (2001). Social workers' political participation: strengthening the political confidence of social work students *Journal of Social Work Education*, **37(2)**: 321-332.
- HEANEY, T. (1995). Issues in freirean pedagogy. Erişim: [http://www.well.com/user/willard/Heaney%20%20Friere%20&%20Thresholds%20in%20Education.htm] Erişim Tarihi: 10. Kasım. 2014.
- HOLDEN, D. J., EVANS, W. D., HINNANT, L. W., & MESSERI, P. (2005). Modeling psychological empowerment among youth involved in local tobacco control efforts. *Health Education & Behavior*, **32(2)**: 264-278. doi: 10.1177/1090198104272336
- ITZHAKY, H., YORK, A.S. (2000). Sociopolitical control and empowerment: an extended replication. *Journal of Community Psychology*, **28(4)**: 407-415.
- KÖK, S., TEKEREK, M. (2012). *Sokak Siyasetinden Sosyal Ağlara Yeni Aktivizm: Arap Baharı Deneyimi*. II. Bölgesel Sorunlar ve Türkiye Sempezyumu bildiriler kitabı içinde (ss. 59-65). Kahramanmaraş: Sütçü İmam Üniversitesi.
- MARTIN, B. (2007). Activism, social and political. *Encyclopedia of Activism and Social Justice* (19-27). Thousand Oaks, CA: Sage.
- NEBLETT, E. W. (2006). African american adolescents' discrimination experiences and academic achievement: racial socialization as a cultural compensatory and protective factor. *Journal of Black Psychology*, **32(2)**: 199-218. doi: 10.1177/0095798406287072
- OZER, E. J., SCHOTLAND, M. (2011). Psychological empowerment among urban youth: measure development and relationship to psychosocial functioning. *Health Education & Behavior*, **38(4)**: 348-356.
- OLADIPO, S. E. (2009). Psychological empowerment and development. *Edo Journal of Counselling*, **2(1)**: 119-126.
- PAULHUS, D. (1983). Sphere-specific measures of perceived control. *Journal of Personality and Social Psychology*, **44(6)**: 1253-1265.

- PERKINS, D. D., ZIMMERMAN, M. A. (1995). Empowerment theory, research, and application. *American Journal of Community Psychology*, **23(5)**: 569-579.
- PETERSON, N. A., LOWE, J. B., HUGHEY, J., REID, R. J., ZIMMERMAN, M. A., & W., S. P. (2006). Measuring the intrapersonal component of psychological empowerment: confirmatory factor analysis of the sociopolitical control scale. *American Journal of Community Psychology*, **38(3-4)**: 287-297. doi: 10.1007/s10464-006-9070-3
- PRILLELTENSKY, I. (1990). Enhancing the social ethics of psychology: toward a psychology at the service of social change. *Canadian Psychology*, **31(4)**: 310-319.
- PRILLELTENSKY, I. (2003). Understanding, resisting, and overcoming oppression: toward psychopolitical validity. *American Journal of Community Psychology*, **31(Nos 1/2)**: 195-201.
- PRILLELTENSKY, I. (2008). The role of power in wellness, oppression, and liberation: the promise of psychopolitical validity. *Journal of Community Psychology*, **36(2)**:116-136. doi: 10.1002/jcop.20225
- RAPPAPORT, J. (1987). Terms of empowerment/exemplars of prevention: toward a theory for community psychology. *American Journal of Community Psychology*, **15(2)**: 121-148.
- ROLLERO, C., TARTAGLIA, S., DE PICCOLI, N., CECCARINI, L. (2009). Sociopolitical control and sense of community: a study on political participation. *Psicologia Politica, Kasım 2009(39)*: 7-18.
- ROME, S. H. (2010). Social work and civic engagement: the political participation of professional social workers. *Journal of Sociology & Social Welfare*, **XXXVII(3)**: 107-129.
- ROTTER, J. B. (1966). Generalized expectancies for internal versus external control of reinforcement. *Psychological Monographs: General and Applied*, **80(1)**: 1-28.
- SCHULZ, A. M., ISRAEL, B.A.,ZIMMERMAN, M.A., CHECKOWAY, B. (1993). Empowerment as a multi-level construct: perceived control at the individual, organizational and community levels. *PCMA Working, Working Paper Series(40)*: 1-44.
- SHEAFOR, B. W., HOREJSI, C. J. (2014). *Sosyal Hizmet Uygulaması Temel Teknikler ve İlkeler* (B. ÇİFTÇİ DURDU Ed. 1 ed.). Ankara: Nika.
- SPEER, P. W., JACKSON, C. B., PETERSON, N. A. (2001). The relationship between social cohesion and empowerment: support and new implications for theory. *Health Education & Behavior*, **28(6)**: 716-723.

- Sociopolitical*. (2014). 14 Aralık 2014 tarihinde <http://www.merriam-webster.com/dictionary/sociopolitical> adresinden erişildi.
- Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği. (b.t). Sosyal Hizmet Mesleğinin Etik İlke ve Sorumlulukları. Erişim: [http://www.shudernegi.org/?pnun=42&pt=+Etik+%C4%B0lke+ve+Sorumluluklar] Erişim Tarihi: 17 Aralık 2014.
- ŞAHİN, F. (2004). Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sosyal Politikaya Katılım Biçimi Olarak Sivil Toplum Örgütleri. *Küreselleşme, Sosyal Adalet ve Sosyal Hizmetler* Ankara: Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Genel Merkezi.
- THOMPSON, S. C., SCHLEHOFER, M.M. (b.t) Perceived Control: Description, Theoretical Background and History. *Health Behavior Constructs: Theory, Measurement & Research*. Erişim: [http://cancercontrol.cancer.gov/Brp/constructs/perceived_control/index.html] Erişim Tarihi: 10. Aralık. 2014.
- UĞUR, S. (2013). Sivil Toplum Kuruluşlarının Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri. Bursa: Ekin.
- VIENO, A., LENZI, M., CANALE, N., & SANTINELLO, M. (2014). Italian validation of the sociopolitical control scale for youth (Spcs-Y). *Journal of Community Psychology*, **42(4)**: 463-468. doi: 10.1002/jcop.21621
- VOIGHT, A. (2010). *Youth Sociopolitical Development: Moving Beyond Mechanistic Action and Ineffective Blah*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Vanderbilt University.
- WATTS, R. J., DIEMER, M., VOIGHT, A. M. (2011). Critical consciousness: current status and future directions. *New Directions for Child and Adolescent Development*, **2011(134)**: 43-57.
- WATTS, R. J., & FLANAGAN, C. (2007). Pushing the envelope on youth civic engagement: A developmental and liberation psychology perspective. *Journal of Community Psychology*, **35(6)**: 779-792. doi: 10.1002/jcop.20178
- WATTS, R. J., GRIFFITH, D. M., ABDUL-ADIL, J. (1999). Sociopolitical Development as an antidote for oppression- theory and action. *American Journal of Community Psychology*, **27(2)**: 255-271.
- WATTS, R. J., WILLIAMS, N.C., JAGERS, R.J. (2003). Sociopolitical development *American Journal of Community Psychology*, **31(Nos.1/2)**: 185-194.
- WOLK, J. L., PRAY, J. E., WEISMILLER, T., DEMPSEY, D. (1996). Political practica: educating social work students for policy making. *Journal of Social Work Education*, **32(1)**.

- ZASTROW, C. (2013). *Sosyal Hizmete Giriş* (B. ÇİFTÇİ DURDU Ed. 1. Baskı). Ankara: Nika.
- ZASTROW, C., KIRST-ASHMAN, K. K. (2014). *İnsan Davranışı ve Sosyal Çevre I* (B. ÇİFTÇİ DURDU Ed. 1.Baskı). Ankara: Nika.
- ZIMMERMAN, M. A., SCHULZ, A.M., ISRAEL, B.A., CHECKOWAY, B. (1992). Further explorations in empowerment theory: an empirical analysis of psychological empowerment. *American Journal of Community Psychology*, **20(6)**: 707-727.
- ZIMMERMAN, M. A., WARSCHAUSKY, S. (1988). Empowerment theory for rehabilitation: conceptual and methodological issues. *Rehabilitation Psychology*, **43(1)**: 3-16.
- ZIMMERMAN, M. A., ZAHNISER, J. H. (1991). Refinements of sphere-specific measures of perceived control: development of a sociopolitical control scale. *Journal of Community Psychology*, **19(Nisan)**: 189-204.

EKLER

EK 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

GÖNÜLLÜ KATILIM (BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM) FORMU

İnsanın iyilik hali ancak bütüncül bir yaklaşım ele alınarak sağlanabilir. Sosyal hizmet mesleğinin odağında da insanın biyolojik, psikolojik, sosyal yönden gelişmesi ve güçlenmesi yer almaktadır. Sosyal hizmetin temel odaklarından biri sosyal ve politik çevre üzerinde yoğun olarak odaklanması ve birey ile bu çevre arasındaki karşılıklı etkileşimi vurgulamaktadır. Bireyler sürekli olarak sosyal ve politik sistemlerle etkileşim içindedir. Sosyal hizmetin odağına aldığı bu kavramlar, sosyal hizmetin sosyopolitik alanla ile kesiştiği ve amaç olarak edindiği kavramlardır. Sosyal hizmetin temel yaklaşımlarından biri olan güçlendirme yaklaşımı kapsamındaki güçlendirme boyutlarından biri olan sosyopolitik kontrolün, sosyal hizmet eğitimi ile artış gösterip göstermediği incelenecektir.

Bu araştırmayı, Ankara Üniversitesi Sosyal Hizmet Bölümü'nde yürütmekte olduğum yüksek lisans tezi kapsamında Ankara Üniversitesi Etik Kurulu ve Ankara Üniversitesi Sosyal Hizmet ve Beslenme ve Diyetetik Bölüm Başkanlıkları'ndan aldığım izinle yapmaktayım. İlişikteki soru kağıdı sahip olduğunuz sosyopolitik kontrolün seviyesini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Sizden istenen bilgiler sadece araştırma için kullanılacak ve tamamen gizli kalacaktır.

Araştırmaya katılmanız sadece sizin gönüllü olmanıza bağlıdır ve bu konuda hiçbir zorunluluğunuz bulunmamaktadır. Çalışmanın herhangi bir aşamasında hiçbir neden göstermeksizin ayrılabilirsiniz. Katılmayı kabul ederseniz araştırmacı tarafından “soru kağıdı (kişisel bilgiler)” ve sosyopolitik kontrol ölçeği uygulanacaktır. Araştırmada kullanılan formlar toplam 10-15 dakikanızı alacaktır. Çalışmanın değerlendirilmesi sırasında isminiz kaydedilmeyecek ve verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Çalışmada yer alan görüşme formu ve ölçekteki tüm soruların gerçeğe uygun olarak cevap verilmesi araştırma sonuçlarının bilimsel ve güvenilir olması açısından önemlidir.

Araştırmanın gönüllü olur-onam formunu okudum. Araştırma ile ilgili istediğim tüm açıklamalar yeterli yapılmıştır ve tüm sorularıma tatmin edici cevaplar verilmiştir. Araştırmaya kendi rızamla gönüllü olarak katılmak istiyorum.

Gönüllünün adı-soyadı

İmzası

Tarih:

Bu araştırma ile ilgili yukarıda yer alan ve istenen diğer bilgiler katılımcıya tarafımdan açıklanmıştır ve yazılı onamını aldım.

Araştırmacının adı-soyadı

İmzası

Tarih:

Araştırmacı: Arş. Gör. Ezgi ARSLAN

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet
Bölümü

0553 539 13 22

ezgiarslan88@hotmail.com

Danışman: Prof. Dr. Veli Duyan

Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet
Bölümü

duyanveli@yahoo.com

EK 2. Soru Kağıdı

Değerli katılımcı,

Bu araştırma sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin sosyopolitik kontrollerinin belirlenmesi ve sosyal hizmet eğitiminin sosyopolitik kontrolü artırıp artırmadığının saptanması amacıyla planlanmıştır. Araştırmada 2 bölümden oluşan anket formu kullanılacaktır. Bilgileriniz ve elde edilen verilerin gizliliği sağlanacak ve araştırma dışında başka hiçbir amaçla kullanılmayacaktır. Elde edilen veriler, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans tez çalışması için gereklidir. Bu nedenle soruların **dikkatli ve eksiksiz** olarak yanıtlanması büyük önem taşımaktadır. Gösterdiğiniz ilgi ve işbirliğine teşekkür ederim.

Araştırmacı: Ezgi ARSLAN

I. Sosyodemografik Bilgiler

1. Yaş:

2. Cinsiyet: () Kadın () Erkek

3. Bölüm ve Sınıf:

4. Yaşamının büyük bölümünü geçirdiğinizin yerin yaklaşık nüfusu ne kadardır?

5. Aylık kişisel geliriniz yaklaşık olarak ne kadar?

6. Herhangi bir sivil toplum örgütüne üyeliğiniz var mı? (Dernek, vakıf, öğrenci topluluğu vb.)

- () Evet
() Hayır

7. Gönüllü olarak herhangi bir aktivite veya organizasyonda çalışıyor musunuz / çalıştınız mı?

- () Evet
() Hayır

8. Herhangi bir siyasi partiye üyeliğiniz var mı?

- () Evet
() Hayır

9. Evet ise siyasi parti içinde veya gençlik kolları gibi oluşumlarda aktif görevler alıyor musunuz?

- () Evet
() Hayır

10. Gerçekleşmiş olan son seçimde oy kullandınız mı?

- () Evet
() Hayır

11. Gelecek seçimlerde oy kullanmayı düşünüyor musunuz?

- () Evet
() Hayır

12. Gazete/ dergi okuma alışkanlığınız var mı?

- () Evet
() Hayır

13. Güncel olayları ve haberleri internet üzerinden takip ediyor musunuz?

- () Evet

() Hayır

14. Ailenizin ortalama aylık geliri yaklaşık ne kadardır?

15. Anne ve babanızın son mezun olduğu okul hangisidir?

Anne:

Baba:

16. Ailenizin herhangi bir sivil toplum örgütüne üyeliği var mıdır?

() Evet

() Hayır

17. Anne veya babanızın herhangi bir siyasi partiye üyeliği var mıdır?

() Evet

() Hayır

18. Evet ise anne veya babanız siyasi parti içinde aktif görevler alıyor mu?

() Evet

() Hayır

EK 3. Ölçek İzni

Konu:	Re: Sociopolitical Control Scale
Gönderen:	"Marc Zimmerman" <marcz@umich.edu>
Tarih:	5 Mayıs 2014, Pazartesi, 13:58
Alıcı:	"Ezgi.Arslan@ankara.edu.tr" <Ezgi.Arslan@ankara.edu.tr>
Seçenekler:	Tüm Başlıkları Göster Yazdırılabilir Şekilde Göster Bunu Dosya Olarak İndir Mesaj Ayrıntılarını Göster

I am writing to give you permission to use my socio-political scale as outlined in your email below for your thesis. The research sounds interesting. Good luck.
Best,
Marc Zimmerman, Ph.D.
University of Michigan
School of Public Health

On May 5, 2014, at 4:49 AM, "Ezgi.Arslan@ankara.edu.tr" <Ezgi.Arslan@ankara.edu.tr> wrote:

>
> Dear Mr. Zimmerman,
>
> My name is Ezgi Arslan. I am research asisstant at Social Work Department of Ankara University in Turkey. I'm
> also studying for master social work degree and I'm going to do my master thesis this summer.
While I was doing
> my research I came across your Sociopolitical Control Scale and my advisor and I
> decided to use your Scale for my thesis.
>
> We have planned to use your Scale to measure the sociopolitical control of social work students in our
> departmant. Then we will compare the results of first and last year students' points and we will look for any
> increase on sociopolitical control after four years of social work education.
>
> Also I and my advisor would like to adapt the Sociopolitical Control Scale to Turkish and also we would like to
> do validity and reliability study.
>
> We would like you to give us your permission to use your Scale for my master thesis.
>
> With Regards,
>
> Research Assistant Ezgi Arslan

EK.4 Sosyopolitik Kontrol Ölçeği

Lütfen aşağıda yer alan ifadeler size göre ne kadar katılıp katılmadığınızı altı puanlı derecelendirmeden seçerek belirtiniz.						
	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Biraz Katılmıyorum	Biraz Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Benim gibi insanların hükümetin işleri ile ilgili olarak söz söyleyebilmesi için birçok yol vardır.						
2. Benim gibi insanlar genel olarak ülkemizdeki politik aktivizm ve karar verme süreçlerine katılabilecek yeterliliktedir.						
3. Toplumumuzun karşılaştığı önemli politik sorunları oldukça iyi anlayabildiğimi düşünüyorum.						
4. Politik katılımdan hoşlanıyorum çünkü faaliyet halindeki hükümet hakkında söylemek istediklerim var.						
5. Gruplarda genelde lider benimdir.						
6. İşlerin halledilmesi için genel olarak insanları organize ederim.						
7. Bir takipçi olmaktansa lider olmayı tercih ederim.						
8. Diğer insanlar genellikle benim düşüncelerimin peşinden gider.						
9. Yerel seçimlerin büyük bir kısmı umursanacak kadar önemli değildir.						
10. Birçok insan yerel sorunlar için çaballıyor ve kurumlarda çalışıyor bu nedenle benim bu çabalara veya kurumlara katılıp katılmamın fazla bir önemi yok.						
11. Kime oy verdiğim aslında hiçbir şeyi değiştirmiyor çünkü kim seçilirse seçilsin kendi istediğini yapıyor.						
12. Ne yaparsam yapayım çoğu kamu çalışanı beni dinlemez.						
13. Bazen politika ve hükümet işleri o kadar karmaşık görünüyor ki benim gibi insanlar gerçekten neler olduğunu anlayamıyor.						
14. Bir sorunu gelip bir başkasının çözmesini beklerim böylece kendi canımı sıkmamış olurum.						
15. İyi olmadığı bir konuda çabalamamayı tercih ederim.						
16. Bir grup karşısında konuşmakta zorlanırım.						
17. Bir grup projesinde çalışırken birinin çıkıp liderliği devralmasını isterim.						

EK 5. Kurum İzni Yazısı 1

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Beslenme ve Diyetetik Bölümü

Sayı : 33288234-302.01.08/2026

07.05.2015

Konu : Yüksek Lisans Tezi Uygulama İzni hk.

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI NA

İlgi : SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI 30/04/2015 tarihli
38435356-302.99/3892 sayılı yazısı.

Sosyal Hizmet Anabilim Dalı tezli yüksek lisans programı öğrencilerinden Ezgi ARSLAN'ın Prof. Dr. Veli DUYAN danışmanlığında hazırladığı "Sosyopolitik Kontrolün Sosyal Hizmet ile İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinin anket formlarını Bölümünüz 3. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulaması uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof.Dr .AYŞE ÖZFER ÖZÇELİK
Bölüm Başkanı

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şükrîye Mahallesi Plevne Caddesi No:5 ANKARA /ANKARA
Telefon No: 0312 319 14 50/1189 Belge Geçer No: -
e-posta: - internet adresi: -

Ayrıntılı bilgi için:
Ş.ÇİÇEK
Sek.

EK 6. Kurum İzni Yazısı 2

T.C.
ANKARA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı
Sosyal Hizmet Bölümü Başkanlığı

Sayı : 41312307-302.99/1957
Konu : 31-34504 Ezgi ARSLAN'ın Anket
Uygulaması Hk.

04.05.2015

SOSYAL HİZMET ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI A

İlgi : 30.04.2015 tarihli 38435356-302.99/3892 sayılı yazınız.

Anabilim Dalınız tezli yüksek lisans öğrencilerinden Ezgi ARSLAN'ın Prof.Dr.Veli DUYAN danışmanlığında hazırladığı "Sosyopolitik Kontrolün Sosyal Hizmet ile İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma" başlıklı yüksek lisans tezinin anket formlarını bölümümüz öğrencilerine uygulayabilmesi uygundur.

Gereğini bilgilerinize saygılarımla arz ederim.

Prof.Dr. VELİ DUYAN
Bölüm Başkanı

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

Şükriye Mahallesi Plevne Caddesi No:5 ANKARA /ANKARA
Telefon No: 0312 319 14 50/1124 Belge Geçer No: -
e-posta: bolumsekreterligi@gmail.com internet adresi: -

Ayrıntılı bilgi için:
N.ÖZDEMİR
Bilg.İşlt.

EK 7. Etik Kurul İzni

ANKARA ÜNİVERSİTESİ ETİK KURULU KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : 26/03/2015

Toplantı Sayısı : 8

Karar Sayısı : 96

96- Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencilerinden **Ezgi Arslan**'ın "Sosyopolitik Kontrolün Sosyal Hizmet Eğitimi ile İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma" başlıklı tezi ile ilgili 18/02/2015 tarihli "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelenmiştir.

Yapılan görüşmeler ve incelemeler sonucunda, Üniversitemiz Sağlık Bilimleri Enstitüsü yüksek lisans öğrencilerinden **Ezgi Arslan**'ın "Sosyopolitik Kontrolün Sosyal Hizmet Eğitimi ile İlişkisinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma" başlıklı tezinin, araştırma protokolüne uyulması ve etik onay tarihinden itibaren geçerli olması koşuluyla uygulanmasının etik açıdan uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

ASLININ AYNI DİR
01/04/2015

Prof. Dr. Muharrem ÖZEN
Ankara Üniversitesi
Etik Kurulu Başkanı

ÖZGEÇMİŞ

EZGİ ARSLAN

Doğum tarihi: 16 Aralık 1988

Doğum Yeri: Ankara

EĞİTİM

Hacettepe Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (2007-2011)

Anadolu Üniversitesi, Açık öğretim Fakültesi, Marka İletişimi bölümü (2007- 2011)

Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı (Yüksek Lisans)
(2013-)

İŞ DENEYİMİ

1. Chula Vista Resort Hotel (Work and Travel Programı)
Amerika Birleşik Devletleri, Haziran 2009-Eylül 2009
2. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)
Ankara, Haziran 2010- Temmuz 2010 (Yaz Stajı)
3. Hacettepe Tercüme Bürosu (Serbest Çevirmen)
Ankara, Kasım 2009- Nisan 2011
4. Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü (Araştırma Görevlisi)
Ankara, Aralık 2013- halen devam ediyor

SEMİNER

Sosyal Hizmet ve Sosyopolitik Kontrol, 2015

STAJ DENEYİMİ

Ankara Aile Danışma Merkezi, 2013 (Yüksek Lisans)

Altındağ Sosyal Hizmet Merkezi, 2013 (Yüksek Lisans)

EĞİTİMLER

Kadının İnsan Hakları Eğitimi, 2012 (**Kadının İnsan Hakları Yeni Çözümler Derneği**)

Proje Döngüsü Eğitimi, 2015 (**Hayat Sende Gençlik Akademisi**)

İLGİ ALANLARI

Sosyopolitik gelişim, sosyopolitik kontrol, kadın refahı, göç, toplumsal cinsiyet, ruh sağlığı